

Wijziging van de Faillissementswet en enige andere wetten in verband met het moderniseren van de faillissementsprocedure (Wet modernisering faillissementsprocedure)

Memorie van Toelichting

Algemeen

1. Inleiding

Het doel van dit wetsvoorstel is om te komen tot een efficiëntere en transparantere faillissementsprocedure, waarbinnen de curator zijn taken als beheerder en vereffenaar van de failliete boedel eenvoudiger en doelmatiger kan uitoefenen, en de schuldeisers en andere betrokkenen bij het faillissement beter geïnformeerd worden over de voortgang van de procedure en daarmee ook beter in staat zijn om voor hun belangen op te komen. Beoogd eindresultaat is om faillissementen sneller en met minder kosten te kunnen afwickelen, de opbrengst voor schuldeisers te verhogen en aldus de schade die voortvloeit uit faillissementen zoveel mogelijk te beperken. Het onderhavige wetsvoorstel is onderdeel van het programma herijking faillissementsrecht (moderniseringspijler).¹

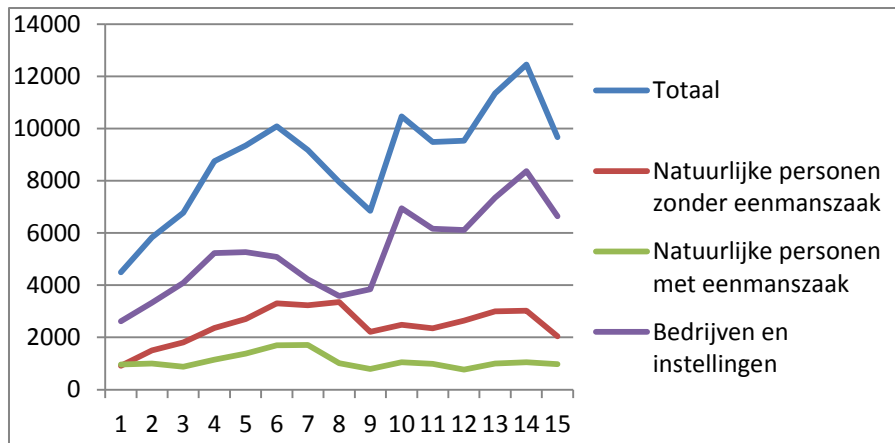
De economische belangen bij een efficiënte en transparante faillissementsprocedure zijn groot. Sinds 2000 is het aantal faillissementen van 4500 per jaar gestegen tot ruim 9600 faillissementen in 2014. De absolute piek lag in 2013 met ruim 12000 faillissementen in dat jaar. Hoewel sinds afgelopen jaar, door het voorzichtige economische herstel, een daling lijkt te zijn ingezet, blijven de maatschappelijke kosten die samenhangen met een faillissement aanzienlijk. In 2010 werden ruim 7500 faillissementen afgewikkeld. Deze 7500 faillissementen waren alleen al goed voor in totaal zo'n 4,6 miljard euro aan openstaande schulden, terwijl de totale activa in de faillissementen op ongeveer 450 miljoen euro uitkwamen.² Ruim 4 miljard euro aan schulden bleef in 2010 onbetaald. De uitbetaling uit een faillissementsboedel is voor crediteuren vaak zeer beperkt. Daar komt bij dat, voor zover crediteuren al een uitbetaling krijgen, deze uitbetaling regelmatig lange tijd op zich laat wachten. De curator gaat doorgaans tot uitbetaling over na afwikkeling van het faillissement. In 2010 werd 59% van het aantal faillissementen binnen 24 maanden werd afgewikkeld. Zo'n 12% van de faillissementen duurde in 2010 langer dan 60 maanden om af te wikkelen.³ Het wetsvoorstel levert naar verwachting een bijdrage aan de snelheid van de procedure en beoogt de kosten die met de afwikkeling gemoeid zijn, te beperken. Dit komt de opbrengst uit het faillissement ten goede.

---

¹ Kamerstukken II, 2014-2015, 33 695, nr. 8.

² Bron: CBS, 2011, te raadplegen via CBS StatLine.

³ Overigens is de norm bij de rechtspraak om 90% van de faillissementen binnen 3 jaar af te ronden. Dat percentage schommelt in de praktijk rond de 80%. Zie jaarverslag 2014 van de Raad voor de Rechtspraak. Meer specifieke cijfers zijn helaas niet beschikbaar.

Figuur 1: Ontwikkeling van het aantal faillissementen van 2000-2014. Bron: CBS.

De huidige faillissementsprocedure dateert uit 1896 en stamt daarmee uit een andere tijd. Toen kon uiteraard nog geen rekening worden gehouden met de mogelijkheden van (elektronische) communicatie op afstand en dit is terug te zien in de procedurevoorschriften van de Faillissementswet. Zo moet informatie nog steeds veelal op papier worden verstrekt en vinden vergaderingen op fysieke wijze plaats. Dat kan in de huidige tijd efficiënter, door bijvoorbeeld elektronisch te vergaderen. Dit scheelt onder meer reiskosten en kosten voor de zaalhuur die anders ten laste van de schuldeisers zouden komen. Voorts kan de transparantie en de informatievoorziening aan schuldeisers verder verbeterd worden. Zo hebben schuldeisers behoefte aan snelle publicatie van het vonnis waarin het faillissement wordt uitgesproken, zodat zij maatregelen kunnen treffen om hun belangen veilig te stellen, zoals het activeren van een pandrecht.⁴ Consumenten en ondernemers die met een bedrijf willen handelen, zijn gebaat bij een actueel en bijgewerkt insolventieregister. Op dit moment moeten zij soms nog met de rechtbank bellen om te controleren of een bedrijf failliet is. Schuldeisers krijgen beter zicht op de procedure, indien zij op eenvoudige wijze kennis kunnen nemen van belangrijke rechterlijke beschikkingen waarbij bijvoorbeeld de verkoop van bedrijfsinventaris van de failliet wordt goedgekeurd.

Voorts kan de afwikkeling van een faillissement worden versneld, door de mogelijkheden voor schuldeisers te beperken om vorderingen op het laatste moment ter verificatie bij de curator indienen. Zo'n late indiening gaat vaak ten koste van de andere schuldeisers, die daardoor later uitbetaald krijgen.

Bij met name grote faillissementen kan de procedure efficiënter worden door meer rekening te houden met de complexe aard en omvang van het faillissement. Zo komt het de efficiëntie ten goede indien de curator de bevoegdheid krijgt om zelf een lijst van vorderingen ter verificatie op te stellen, en hij niet moet wachten op schuldeisers die op

⁴ Zie artikel 3:237 lid 3 BW.

basis van schriftelijke stukken hun vordering bij hem moeten indienen. Deze mogelijkheid kan met name in grote faillissementen van pas komen en zou kosten voor schuldeisers terugdringen. Verder beperkt de Faillissementswet het aantal rechters-commissarissen dat op een zaak toezicht houdt tot één en ontbreekt de mogelijkheid om een deskundige te benoemen die de rechter-commissaris kan bijstaan in diens toezichthoudende taak. Door het aanpassen van de wet op de hiervoor genoemde punten, kan een bijdrage worden geleverd aan de efficiënte afwikkeling van en toezicht op het faillissement. Hiervoor zijn aanpassingen van de Faillissementswet noodzakelijk.

Om bij te dragen aan een efficiëntere en transparantere faillissementsprocedure voorziet dit wetsvoorstel in de volgende vier maatregelen.

- 1) Allereerst zal de faillissementsprocedure meer in overeenstemming worden gebracht met de technische ontwikkelingen en mogelijkheden van de digitale tijd om daarmee de efficiëntie en de transparantie te vergroten. Zo moeten bepalingen die in de weg staan aan het gebruik van elektronische communicatiemiddelen worden gewijzigd, zodat onder meer vergaderingen via internet kunnen plaatsvinden en essentiële informatie digitaal kan worden verspreid. Dit komt ook tegemoet aan de behoefte bij schuldeisers aan meer, beter en sneller toegankelijke informatie over de voortgang van het faillissement.
- 2) Ten tweede voorziet het wetsvoorstel in verbetering van het beheer van het vermogen van de failliet (de faillissementsboedel) en de versnelling van de afwikkeling van het faillissement, onder meer door een aangescherpte uiterste termijn te introduceren voor het indienen van vorderingen door de schuldeisers.
- 3) Ten derde zorgt het voorstel voor meer maatwerkmogelijkheden binnen het faillissement. Niet elk faillissement is hetzelfde. Met name bij grotere faillissementen bestaat er behoefte aan enkele afwijkingen van de standaardprocedure die de bijzondere complexiteit en omvang van het faillissement in aanmerking te nemen.
- 4) Tot slot draagt het voorstel bij aan verdere specialisatie bij de rechterlijke macht en ondersteunt het het wetgevingsproces, onder andere door de nieuwe adviescommissie insolventierecht ("Insolventieraad") die advies kan uitbrengen over het faillissementsbeleid en toepassing van de Faillissementswet in de praktijk. De inbreng van deze commissie kan zo een belangrijke rol spelen in de verdere beleidsvorming en ontwikkeling van wetgeving op het gebied van het faillissementsrecht.

2. De huidige procedure op hoofdlijnen

De wijzigingen die in het voorliggende wetsvoorstel zijn opgenomen betreffen verschillende onderdelen van de faillissementsprocedure. Om het effect van de voorgestelde wijzigingen goed naar voren te laten komen, wordt nu eerst kort toegelicht hoe de huidige faillissementsprocedure verloopt.

Een faillissement wordt op verzoek van de schuldenaar zelf (eigen aangifte), de schuldeisers of het openbaar ministerie (om redenen van openbaar belang) door de rechtbank uitgesproken.⁵ Indien het verzoek tot faillietverklaring een natuurlijk persoon betreft, wordt deze eerst nog in de gelegenheid gesteld een verzoek te doen tot toepassing van de schuldsaneringsregeling.⁶ Spreekt de rechtbank het faillissement uit, dan wordt een curator benoemd. De curator is belast met het beheer en de vereffening van de boedel, en behartigt daarbij de belangen van de gezamenlijke schuldeisers.⁷ Het faillissement omvat in beginsel het hele vermogen van de failliet.⁸ De rechtbank benoemt ook een rechter-commissaris die toezicht houdt op het beheer en de vereffening van de faillissementsboedel door de curator.⁹ Een uittreksel van het faillissementsvonnis wordt in de *Staatscourant* gepubliceerd¹⁰ en, samen met enkele andere gegevens, ingeschreven in het faillissementsregister.¹¹ De publicatie vindt doorgaans enkele dagen na de uitspraak langs elektronische weg plaats in de *Staatscourant* en wordt ingeschreven in het register.

Als gezegd beheert en vereffent de curator de faillissementsboedel. Op dit moment maakt de wet een onderscheid tussen de beheer-en de vereffeningfase. In de beheerfase wordt onder meer onderzocht of een bedrijf kan worden voortgezet of dat een faillissementsakkoord aan de schuldeisers kan worden aangeboden. Pas nadat deze fase is afgelopen, wordt vereffend. Dit betekent dat de boedel zoveel mogelijk te gelde wordt gemaakt (verkocht) om schuldeisers zoveel mogelijk uit te keren. In de (rechts)praktijk is dit onderscheid tussen de twee fases overigens vervaagd – en is verkoop van zaken of zelfs bedrijfsonderdelen ook al tijdens de beheerfase mogelijk.

Bij of na de faillietverklaring wordt eventueel een voorlopige commissie van schuldeisers benoemd, met maximaal drie leden. Deze commissie geeft advies over en oefent controle uit op het beleid dat de curator voert ten aanzien van het beheer en de vereffening van de faillissementsboedel.¹² In de loop van de procedure kan een definitieve commissie van schuldeisers worden benoemd, die eveneens uit maximaal drie

---

⁵ Zie artikelen 1 en 2 Fw.

⁶ Zie artikel 3 Fw.

⁷ Zie artikel 68 lid 1 Fw.

⁸ Artikel 20 Fw. Enkele beperkte uitzonderingen zijn in artikel 21 Fw neergelegd.

⁹ Zie artikel 14 Fw.

¹⁰ Zie artikel 15 Fw.

¹¹ Zie artikel 19 Fw.

¹² Zie artikel 74 Fw.

personen bestaat.¹³ Zo'n commissie van schuldeisers wordt benoemd 'zo de belangrijkheid of de aard des boedels daartoe aanleiding geeft'. Het gaat daarbij in de praktijk om omvangrijke of complexe boedels – een praktijkvoorbeeld betreft de afwikkeling van het faillissement van de DSB-bank.¹⁴ Naast de hiervoor genoemde commissie van schuldeisers, kunnen individuele schuldeisers ook invloed uitoefenen op het beleid van de curator door een 'doen of nalaten' van de curator aan de rechter-commissaris voor te leggen, waarna eventueel beroep openstaat bij de rechtbank en cassatieberoep bij de Hoge Raad.¹⁵

Na faillietverklaring zijn verschillende afwikkelingen mogelijk.

- Indien een faillissementsboedel onvoldoende actief bevat om de faillissementskosten en eventuele boedelschulden te voldoen, dan kan het faillissement door de rechtbank worden opgeheven wegens gebrek aan baten.¹⁶
- Indien aannemelijk is dat de beschikbare baten niet voldoende zijn om daaruit de concurrente vorderingen geheel of gedeeltelijk te voldoen, kan een faillissement vereenvoudigd worden afgewikkeld.¹⁷ Dit betekent dat de curator meteen over kan gaan tot het verkopen van de boedel en het uitbetalen aan de schuldeisers met een bepaald voorrangrecht, met een beperkte procedure om de vorderingen van schuldeisers te toetsen.¹⁸ Blijken er naderhand toch voldoende baten om ook concurrente vorderingen te voldoen, dan kan alsnog een procedure worden gestart om tot (gedeeltelijke) uitkering aan concurrente schuldeisers over te gaan.¹⁹
- Is er voldoende actief in de boedel om tot uitkering aan de concurrente schuldeisers over te gaan, dan zijn er binnen de 'reguliere procedure' verschillende manieren waarop het faillissement kan worden afgewikkeld, namelijk door een akkoord met de schuldeisers of door vereffening van de boedel (d.w.z. door het te gelde te maken van het boedelactief en uitkering aan de schuldeisers).

De 'reguliere' procedure

---

¹³ Artikel 75 Fw.

¹⁴ Zie <http://www.dsbbank.nl/bank/nl/home/>

¹⁵ Artikel 69 Fw, artikel 67 FW en artikel 85 Fw. Dit recht geldt volgens jurisprudentie van de Hoge Raad niet voor schuldeisers die een directe aanspraak op de boedel hebben – de zgn. boedelschuldeisers (HR 31 december 1925, NJ 1926 p. 316 e.v. m.nt. EMM).

¹⁶ Artikel 16 Fw.

¹⁷ Artikel 137a Fw.

¹⁸ Zie artikel 137b.

¹⁹ Zie artikel 137g Fw.

Nadat de uitspraak van faillietverklaring in kracht van gewijsde is gegaan²⁰, bepaalt de rechter-commissaris de dag waarop uiterlijk de schuldvorderingen ingediend moeten worden, en de dag, het uur en de plaats waarop de zogenaamde verificatievergadering zal worden gehouden.²¹ Eenieder die een vordering heeft op de failliet moet zich namelijk melden bij de curator met bewijsstukken die de vordering onderbouwen. Maakt een schuldeiser aanspraak op voorrang, dan moet ook die voorrang worden bewezen.²² De curator toetst de vorderingen en plaatst deze – ter voorbereiding van de verificatievergadering – op twee lijsten, namelijk een lijst van voorlopig erkende en een lijst van voorlopig betwiste vorderingen.²³ Deze lijsten worden op de zogenaamde verificatievergadering besproken.²⁴ In de praktijk komen de schuldeisers, failliet, curator, rechter-commissaris en eventuele schuldeiserscommissie fysiek bijeen om te vergaderen, tenzij aannemelijk is dat geen van de schuldeisers komt opdagen.²⁵ Tijdens de verificatievergadering kunnen vorderingen door andere schuldeisers en de curator worden betwist, waarna, indien een schikking niet mogelijk is, het geschil naar een procedure wordt verwezen ter beslechting door de bevoegde rechter (de renvooiprocedure).²⁶ Indien vorderingen eventueel niet tijdig zijn ingediend, dan kan de betrokken schuldeiser tijdens een latere vergadering of bij de uitdelingslijst alsnog zijn vordering indienen.²⁷

Akkoord

Tijdens de verificatievergadering kan aan de schuldeisers een akkoord worden aangeboden.²⁸ Zo'n akkoord zal betaling van een bepaald percentage van de vordering aan de schuldeisers inhouden. De schuldeisers beslissen bij een door de wet voorgeschreven meerderheid, met een bevoegdheid voor de rechtbank om een akkoord ook tegen de wil van een tegenstemmende minderheid van schuldeisers verbindend te verklaren.²⁹ Wordt zo'n akkoord aangenomen, dan eindigt het faillissement per akkoord en is het akkoord bindend voor zowel failliet als schuldeisers.³⁰

Afwikkeling bij geen akkoord (vereffening)

---

²⁰ Dit gebeurt nadat de termijn voor het instellen van rechtsmiddelen is verlopen of, indien rechtsmiddelen zijn ingesteld, een eventueel beroep (of: n.a.v. een arrest van het gerechtshof in hoger beroep: cassatieberoep) of verzet niet leidt tot vernietiging van het faillissement.

²¹ Zie artikel 108 Fw.

²² Artikel 110 Fw.

²³ Zie artikel 111, 112 en 114 Fw.

²⁴ Zie artikel 115 en 119 Fw.

²⁵ Zie artikel 4.2 RECOFA-richtlijnen 2009.

²⁶ Artikel 122 Fw. De failliet kan ingevolge artikel 126 Fw eveneens de vordering betwisten. Ingevolge artikel 197 Fw heeft dit gevolgen voor de executie van het proces-verbaal van de verificatievergadering na het einde van het faillissement.

²⁷ Zie artikelen 173a, 173c en 186 Fw.

²⁸ Artikel 138 Fw.

²⁹ Zie artikelen 146 en 147 Fw.

³⁰ Zie artikelen 157 en 161 Fw.

Als geen akkoord wordt aangeboden tijdens de verificatievergadering of een akkoord komt uiteindelijk niet tot stand, dan verkeert de boedel in staat van insolventie en gaat de curator over tot vereffening.³¹

Na de vereffening worden slotuitdelingslijsten opgesteld, waarop staat op welk bedrag elke schuldeiser aanspraak kan maken.³² Van het uit te keren bedrag worden eerst de algemene kosten van het faillissement, zoals het salaris van de curator, afgehaald.³³

3. Inhoud van het wetsvoorstel op hoofdlijnen

De voorgestelde aanpassingen in de faillissementsprocedure zijn onder te brengen in een aantal groepen, die elk een bijdrage leveren aan de in de inleiding genoemde doelstellingen. Deze maatregelen worden achtereenvolgens toegelicht. De verhouding met lopende (wetgevings-en uitvoerings)trajecten komt per paragraaf aan bod.

a. Bevorderen digitalisering van de faillissementsprocedure en verbetering van de toegankelijkheid tot informatie

De voorgestelde maatregelen op het gebied van digitalisering sluiten zoveel mogelijk aan bij de lopende digitaliserings-en modernisingsprojecten en met name het programma Kwaliteit En Innovatie rechtspraak (KEI). Dit programma beoogt vereenvoudiging en digitalisering van onder meer de procedures in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Hiermee worden de procedures in het burgerlijk procesrecht zowel versneld als gedigitaliseerd. Het wetsvoorstel KEI³⁴ beoogt alle civiele procedures digitaal te laten starten via een webportaal, met inbegrip van het digitaal indienen van (proces)stukken. Het starten van de procedure en het indienen van (proces)stukken langs elektronische weg wordt door dat voorstel verplicht voor vrijwel alle professionele partijen. Digitalisering maakt het in de praktijk voorts mogelijk dat (proces)stukken via het digitale systeem voor gegevensverwerking van de gerechten en de Hoge Raad beschikbaar zijn voor de procespartijen en hun vertegenwoordigers. De communicatie tussen de rechter en partijen over de volgende proceshandeling zal via het digitale systeem snel en laagdrempelig (zonder tussenkomst van de advocaat) kunnen plaatsvinden. Het digitale systeem van de gerechten zal de functie van de civielrechtelijke rol als volgsysteem van de procedure overnemen. Nadat uitspraak is gedaan, wordt deze via datzelfde systeem digitaal beschikbaar voor partijen.³⁵ Naast het wetgevingstraject wordt onder auspiciën van de Raad voor de rechtspraak ("KEI-rechtspraak") gewerkt aan de verdere ontwikkeling van de digitale hulpmiddelen bij het

---

³¹ Zie artikel 173 Fw.

³² Zie artikel 180 Fw.

³³ Zie artikel 182 Fw.

³⁴ Kamerstukken I 2014-15, 34059 (Vereenvoudiging en digitalisering van het procesrecht), nr. A, Kamerstukken I 2014-15, 34138 (Digitalisering in hoger beroep en cassatie), nr. A en Kamerstukken I 2014-15, 34 212 (Invoeringswet), A.

³⁵ Zie Kamerstukken 2014-15, 34138, nr. 3.

toezicht op het faillissement, door middel van het project 'KEI-toezicht'. Daarbij is het de bedoeling dat de rechter-commissaris en curator en in latere instantie ook de schuldeisers met elkaar binnen een digitale omgeving kunnen communiceren.

Sinds december 2014 oefenen drie rechtbanken (Den Haag, Limburg en Noord-Nederland) in een pilot samen met vijftien curatoren via een online systeem met digitaal toezicht (Toezicht 1.0). Faillissementszaken krijgen hierbij een volledig digitaal dossier in plaats van een papieren dossier. De rechtbanken Rotterdam, Noord-Holland, Zeeland-West-Brabant, Midden-Nederland en Gelderland hebben zich hierbij inmiddels op beperkte schaal aangesloten. Naar verwachting zal dit systeem per 1 december 2015 landelijk beschikbaar zijn, met als doel om medio zomer 2016 naar volledig digitaal werken over te schakelen voor curatoren, rechters-commissarissen en ondersteunend personeel bij de rechtbanken, voor alle nieuwe faillissementsdossiers.

Aansluitend op en ondersteunend aan het KEI-programma en de hiervoor genoemde pilot, voorziet een belangrijk aantal wijzigingen in het onderhavige wetsvoorstel in het bij de tijd brengen van de faillissementsprocedure, met name door het bevorderen en faciliteren van het gebruik van digitale hulpmiddelen. Op dit moment vinden nog veel handelingen op papier plaats. Dat is niet alleen inefficiënt voor de curator die daarmee meer tijd kwijt is, maar ook voor de schuldeisers die uiteindelijk de daarmee samenhangende kosten moeten dragen. Verder is het wenselijk om de informatiepositie van schuldeisers te verbeteren, waardoor schuldeisers hun rechten beter kunnen uitoefenen. Een eenvoudig toegankelijke, gedigitaliseerde, informatievoorziening stelt schuldeisers in staat sneller te reageren op een eventueel faillissement van een schuldenaar, door bijvoorbeeld zekerheidsrechten te activeren. Verder biedt snelle en eenvoudige toegang tot een up-to-date register van faillietverklaringen belangrijke voordelen voor het handelsverkeer. Onnodige verliezen, doordat bijvoorbeeld een schuldeiser wegens onbekendheid met het faillissement een inmiddels failliet bedrijf vooruitbetaald, worden hiermee beperkt. Door de verbeterde toegang tot informatie in het register, kan de verplichte publicatie van besluiten in de *Staatscourant* wordt afgeschaft. Dit bespaart kosten voor de rechtbanken en de curator – en draagt daarmee bij aan de opbrengst in het faillissement.

In het verlengde hiervan wordt de mogelijkheid gecreëerd om een aantal beschikkingen van de rechter-commissaris en de rechtbank standaard in te schrijven in het faillissementsregister of te publiceren langs elektronische weg, bijvoorbeeld door publicatie op de website van de curator, waardoor schuldeisers sneller kunnen reageren. In de praktijk hebben schuldeisers behoefte aan betere informatie over belangrijke beschikkingen van de rechter-commissaris, bijvoorbeeld die waarin hij toestemming geeft voor de verkoop van bepaalde activa uit de faillissementsboedel. Ook werknemers

profiteren van de verbeterde informatievoorziening: zij kunnen voortaan sneller reageren wanneer een ontslagaanzegging van de curator door de rechter-commissaris is goedgekeurd.³⁶

Het is de verwachting dat de voorgestelde maatregelen ook leiden tot meer actieve benutting van de mogelijkheden tot publicatie langs elektronische weg door de curator, bijvoorbeeld door publicatie van stukken op een website. Specifiek kan men denken aan het publiceren van faillissementsverslagen, boedelbeschrijvingen en uitdelingslijsten op de website van de curator. Daarbij kan ook de praktische invulling van het periodiek verslag van de curator ex artikel 73a Fw worden betrokken. Deze bepaling schrijft een driemaandelijks verslag voor over de toestand van de boedel en is voor eenieder toegankelijk. In overleg met de praktijk kan worden gezien of het toegevoegde waarde heeft om vaker op digitale wijze informatie te verstrekken over de toestand van de boedel. Dit zou de informatievoorziening aan schuldeisers ten goede komen en hun betrokkenheid bij de afwikkeling van het faillissement kunnen vergroten.

Wetswijzigingen zijn verder noodzakelijk voor het bevorderen van vergaderingen langs elektronische weg. De gedachte is dat digitaal vergaderen een laagdrempelig alternatief kan zijn voor 'klassieke' vergaderingen, met name voor grotere faillissementen met schuldeisers uit het buitenland. Deze laatstgenoemde schuldeisers hoeven voortaan niet meer te reizen naar een vergadering op een fysieke locatie in Nederland, maar kunnen via een digitale applicatie, hun telefoon of anderszins deelnemen aan de vergadering. Dit scheelt tijd en (reis)kosten voor de schuldeisers. Bovendien worden kosten die voor rekening van de boedel zouden komen, zoals zaalhuur, uitgespaard.

Een laatste punt dat digitalisering moet faciliteren, ligt in het beter kunnen benutten van de mogelijkheden van de curator om via internet goederen te verkopen. Zo'n verkoop kan via de website van de curator plaatsvinden, maar ook via een website. Deze mogelijkheid wordt voor kleine inventarissen (tot € 5.000) vereenvoudigd, door afschaffing van de voorafgaande toestemming door de rechter-commissaris. In de huidige praktijk moet – ook voor kleine transacties – telkens voorafgaande toestemming van de rechter-commissaris worden verzocht wanneer de curator ondershands tot verkoop van de boedel wil overgaan. De wijziging op dit punt verlicht de lasten van zowel de curator als de rechter-commissaris en draagt daarmee bij aan een efficiënte afwikkeling van het faillissement.

b. Versnelling van de faillissementsprocedure

Eén van de oorzaken van de relatief lange looptijd van faillissementen ligt in de termijn waarbinnen vorderingen worden ingediend en met name de mogelijkheden om tot het

---

³⁶ Artikel 67 Fw.

laatste moment vorderingen in te dienen. Een bijdrage aan de snelheid – en daarmee aan de efficiëntie – van de procedure kan dan ook worden verwacht van de nieuwe, aangescherpte, uiterste termijn waarbinnen vorderingen moeten worden ingediend en beperking van de mogelijkheden tot verlate indiening van vorderingen. Ook in de literatuur is hiervoor gepleit.³⁷ Om de snelheid van de procedure te bevorderen, is het wenselijk om een duidelijke termijn in te voeren die in beginsel fataal is, dus zonder mogelijkheden om na ommekomst van de termijn nog een vordering ter verificatie in te dienen. De overschrijding van deze termijn zal voortaan betekenen dat de schuldeiser in de regel niet kan meedelen in de baten van de faillissementsboedel. Deze nieuwe regel vormt een goede prikkel om tijdig de vordering ter verificatie in te dienen. De duur van de termijn is in beginsel 13 maanden. Die is normaliter ruim voldoende om de vordering in te dienen – en is gebaseerd op een boekjaar plus een maand. De rechter-commissaris zal een discretionaire bevoegdheid hebben om de termijn te verlengen of te verkorten, en zal daarbij rekening moeten houden met de belangen van de gezamenlijke schuldeisers.

Een bijdrage aan de versnelling van de faillissementsprocedure is ook te verwachten bij de invoering van het recht van boedelschuldeisers om tegen een beschikking van de rechter-commissaris in beroep te gaan. In het huidige systeem kunnen boedelschuldeisers niet tegen een beschikking van de rechter-commissaris opkomen.³⁸ Deze boedelschuldeisers moeten daarmee een 'normale' civiele procedure starten, waarbij de zeer korte termijnen van de Faillissementswet niet gelden. Deze situatie is onwenselijk en leidt tot vertraging en (proces)kosten die in het kader van de civiele procedure worden gemaakt. Door deze boedelschuldeisers een recht te geven in beroep te gaan tegen beschikkingen, worden lange procedures, en daarmee samenhangende kosten, zoveel mogelijk vermeden.

c. Meer maatwerkmogelijkheden

Er komen nieuwe maatwerkmogelijkheden ter afwikkeling van het faillissement. Met name bij grotere of complexere zaken is het wenselijk dat er meer ruimte bestaat om op basis van de specifieke kenmerken van het faillissement te handelen, om daarmee de goede en efficiënte afwikkeling van het faillissement te bevorderen. Zo sluit de wettelijke termijn om binnen 14 dagen nadat het vonnis van de faillietverklaring in kracht van gewijsde is gegaan de dag van de verificatievergadering te bepalen niet goed aan bij de praktijk.³⁹ Doorgaans kan pas na een goede eerste inventarisatie worden bepaald of er (mogelijk) activa voor de concurrente schuldeisers overblijven of dat slechts

---

³⁷ J. Hummelen, "De introductie van een bar date in het faillissementsrecht", *TvI* 2013, 5.

³⁸ De bevoegdheid om in beroep te gaan tegen een beschikking van de rechter-commissaris is in artikel 67 Fw neergelegd.

³⁹ Artikel 108, eerste lid, Fw.

boedelschuldeisers kunnen worden voldaan. Daarvoor is vaak meer tijd nodig dan 14 dagen. Daarom vervalt deze verplichting en bepaalt de rechter-commissaris voortaan zelf óf en zo ja, wanneer, een verificatievergadering wordt gehouden.

Het kan bovendien bij complexe faillissementen wenselijk zijn dat er meerdere verificatievergaderingen worden gehouden. Dit kan met name opportuun zijn bij complexe faillissementen, waarbij het de belangen van de gezamenlijke schuldeisers ten goede komt om per klasse of type schuldeiser een vergadering te houden.

Tot slot verruimt dit wetsvoorstel de mogelijkheden om een commissie van schuldeisers in te stellen. Deze schuldeiserscommissie heeft als taak de curator van advies te voorzien en hem te controleren, bijvoorbeeld bij de tegeldemaking van de boedel.⁴⁰ Op dit moment stelt de wet een limiet van drie personen, waardoor er beperkte ruimte is voor een evenwichtige vertegenwoordiging van de schuldeisers.⁴¹ Het komt de betrokkenheid van schuldeisers ten goede wanneer meer dan drie schuldeisers lid kunnen worden van de schuldeiserscommissie, mits deze een goede afspiegeling vormen van het totaal aantal schuldeisers. Zo zou bijvoorbeeld een vertegenwoordiger van werknemers van een failliete onderneming plaats kunnen nemen in de commissie van schuldeisers, zodat het belang van de werknemers goed kan worden betrokken bij het beheer en de vereffening van de faillissementsboedel door de curator. Dit zal met name van belang zijn wanneer het bedrijf een doorstart kan maken of bepaalde bedrijfsonderdelen door andere partijen worden overgenomen.

d. Bevorderen van specialisatie bij de wetgever en ondersteuning wetgevingsproces

Het voorliggende wetsvoorstel introduceert in de eerste plaats de mogelijkheid tot benoeming van meerdere rechters-commissarissen in het faillissement. Dit draagt bij aan specialisatie in de rechterlijke macht en bevordert eveneens het toezicht in omvangrijke of complexe faillissementen waarbij veelal sprake is van meerdere curatoren en de rechter-commissaris in korte tijd tal van handelingen zal moet beoordelen.

Deze wijziging faciliteert dat rechters-commissarissen zich meer kunnen specialiseren in bepaalde typen faillissementen. Denk bijvoorbeeld aan het faillissement van een scholengemeenschap, waarbij een rechter-commissaris vanuit een andere rechtbank wordt benoemd die ervaring heeft met het faillissement van een scholengemeenschap.⁴² Het is dan de verwachting dat deze rechter-commissaris, op basis van zijn ervaring en expertise kan bijdragen aan beter en efficiënter toezicht op het beheer van de faillissementsboedel en de afwikkeling van het faillissement door de

---

⁴⁰ Zie artikel 78 Fw.

⁴¹ Zie artikelen 74 en 75 Fw.

⁴² Zie Kamerstukken II 2014-15 (aansluitend), nr. 3236.

curator. Ook kan bij een benoeming van twee of drie rechters-commissarissen de verantwoordelijkheid voor het toezicht worden gedeeld.⁴³

Daarnaast introduceert het onderhavige wetsvoorstel de mogelijkheid tot het benoemen van een deskundige ter ondersteuning van de toezichthoudende taak van de rechter-commissaris. Ook dit draagt bij aan de kwaliteit van het toezicht door de rechter-commissaris en bevordert specialisatie in de rechterlijke macht. Zo is het goed voorstelbaar dat een financieel expert de rechter-commissaris adviseert over de boekhouding van het bedrijf of een 'second opinion' geeft over de jaarrekening.

Tot slot voorziet het voorstel in de instelling van een adviescommissie insolventierecht. Deze commissie zal advies kunnen geven aan de regering ten behoeve van het verdere beleid en wetgeving op het gebied van het faillissementsrecht. Zo kan de commissie advies geven over voorgenomen wijzigingen van de Faillissementswet en deze toetsen op uitvoerbaarheid, wenselijkheid en effecten voor de ketenpartners. Dit komt de praktische uitvoerbaarheid van het beleid en de wetgeving ten goede, doordat beleidsmakers kunnen profiteren van de beschikbare kennis uit het veld. Met soortgelijke commissies, zoals de Commissie Burgerlijk Procesrecht zijn goede ervaringen opgedaan. Om de goede discussie te bevorderen, zullen leden uit diverse disciplines worden aangezocht.

3. Verhouding met andere procedures

Verhouding met de WSNP, pre-pack en bijzondere faillissementsprocedures

De voorgestelde wijzigingen zijn gericht op de algemene faillissementsprocedure. Dit betekent dat de Wet schuldsanering natuurlijke personen en de specifieke bepalingen met betrekking tot het faillissement van een bank of verzekeraar in beginsel ongewijzigd blijven. Waar echter een wetswijziging ook in een andere procedure aanzienlijke meerwaarde heeft en het omwille van de nauwe samenhang tussen de faillissementsprocedure en de andere procedure wenselijk is dat een wijziging ook daar wordt aangebracht, is voorzien in een aanvullende regeling. Zo kan de mogelijkheid tot benoeming van een deskundige en de benoeming van meerdere rechters-commissarissen ook zeer nuttig zijn in het kader van een "stille voorbereidingsfase" die aan het faillissement vooraf kan gaan. Daarom is voorzien in een wijziging van het Wetsvoorstel continuïteit ondernemingen I waarin die "stille voorbereidingsfase" geregeld wordt.

Enkele van de bepalingen die in dit wetsvoorstel worden gewijzigd, zijn ook via schakelbepalingen op de andere procedures van toepassing, bijvoorbeeld de benoeming van de deskundige door de rechter-commissaris in het kader van zijn toezichthoudende taak is ook in de schuldsanering van toepassing. Per wijziging is bezien of aanpassing

---

⁴³ Ook vanuit de literatuur is hiervoor gepleit. Zie J.C.A.T. Frima, "WCOI – de positie van de R-C en de rechtbank", TvI 2015/4.

noodzakelijk is, waarna zo nodig in een aanvullende bepaling is voorzien. Zo is er geen bezwaar tegen het benoemen van een deskundige binnen de schuldsanering. De nieuwe aangescherpte uiterste termijn voor het indienen van vorderingen is daarentegen specifiek voor de faillissementsprocedure ontworpen. Invoering binnen de schuldsaneringsregeling zou een ingrijpende aanpassing van de wetssystematiek vergen, waarvoor momenteel geen aanleiding bestaat. Om deze reden zijn in de schuldsaneringsregeling bepalingen opgenomen om het oude regime daar te handhaven.

Toezicht en handhaving

P.M.

Verhouding met internationale regelgeving

P.M.

5. Gevolgen voor bedrijfsleven en burgers

PM.

6. Gevolgen voor de rijksbegroting

PM.

7. Consultatie

PM.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

Onderdelen A-C (artikelen 8, 10 en 12)

De artikelen 8, 10 en 12 Fw regelen het instellen van hoger beroep, verzet en cassatie na toewijzing of afwijzing van een faillissementsverzoek. Deze regelingen verplichten de appellerende of verzettende partijen om zelf zorg te dragen voor oproeping van de wederpartij. Daarmee wordt afgeweken van de reguliere regels omtrent oproeping bij verzoekprocedures, zoals neergelegd in de artikelen 271 tot en met 277 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Het bevordert de eenheid van het procesrecht om op dit punt aan te sluiten bij de reguliere verzoekprocedure, die op grond van artikel 362 Fw momenteel niet geldt voor verzoeken op grond van de Faillissementswet. In de praktijk bestaat er aan deze afwijking van de gangbare procedure in verzoekprocedures geen behoefte (meer). Daarom wordt voorgesteld om oproeping van partijen en belanghebbenden door de griffier te laten plaatsvinden, zoals gebruikelijk in de verzoekprocedure (artikel 271 Rv en verder). Dit leidt slechts tot een zeer beperkte

stijging van de werklast van de griffie, omdat het gaat om een beperkt aantal zaken, namelijk enkel wanneer verzet of hoger beroep wordt aangetekend tegen het vonnis in eerste aanleg. Daarbij gaat het doorgaans om een beperkt aantal partijen. Tegelijkertijd worden deze werkzaamheden voor de griffie gecompenseerd, omdat de werkwijze bij de oproeping wordt geüniformeerd en voortaan niet meer de oproeping van partijen hoeft te worden gecontroleerd.

Artikel 12 Fw regelt specifiek het procesrecht in de cassatieprocedure en voorziet in een verplichte mondelinge behandeling. Dit sluit niet goed aan bij de procespraktijk van de Hoge Raad, waar – anders dan voorheen – in beginsel schriftelijk wordt geprocedeerd. Met de wijziging in artikel 12 Fw wordt daarom de verplichte mondelinge behandeling in het kader van een beroep in cassatie betreffende een toewijzing of afwijzing van een faillissementsverzoek afgeschaft. In plaats hiervan geldt voortaan het gebruikelijke procesrecht bij behandeling van het cassatieberoep in verzoekprocedures.

Onderdeel D (artikel 14)

In artikel 14 Fw is thans bepaald dat het vonnis van de faillietverklaring ook de benoeming inhoudt van een van de leden van de rechtbank tot rechter-commissaris in het faillissement. Verder regelt het artikel dat het faillissementsvonnis in de *Staatscourant* wordt gepubliceerd. Dit onderdeel van het wetsvoorstel voorziet in twee aanpassingen.

Allereerst kunnen voortaan meerdere rechters-commissarissen worden aangesteld voor het toezicht op de curator in het faillissement. De toelichting bij artikel 14b gaat op deze mogelijkheid in.

De tweede wijziging voorziet in de inschrijving van het faillissement in het insolventieregister in plaats van publicatie in de *Staatscourant*, waarmee de uitspraak op de dag zelf door eenieder kan worden geraadpleegd – in plaats van enkele dagen later met de publicatie van de *Staatscourant*.

Het handelsverkeer heeft behoefte aan actuele en eenvoudig raadpleegbare informatie over een het faillissement van een rechtspersoon of, in voorkomende gevallen, een natuurlijk persoon. Op grond van artikel 20 Fw is immers het gehele vermogen, alsmede hetgeen tijdens faillissement wordt verworven, onderdeel van het faillissement. Daarbij werkt het faillissement terug tot 0.00 uur van de dag van uitspraak van het faillissement.⁴⁴ In de bestaande situatie zitten er meerdere dagen tussen de uitspraak van faillietverklaring en de publicatie ervan in de (digitale) *Staatscourant*. Zoals aangegeven in het algemene gedeelte van de toelichting, kan dat nadelig zijn voor consumenten en ondernemers, omdat ze in de tijd tussen uitspraak en publicatie bijvoorbeeld geld vooruit hebben betaald aan het failliete bedrijf en aldus ongewild

---

⁴⁴ Artikel 23 Fw.

concurrente schuldeiser worden. Om dit nadeel tegen te gaan, bellen sommige ondernemingen die vermoeden dat hun handelspartner in financiële problemen zit naar rechtbanken om te vernemen of deze niet inmiddels failliet is verklaard. Deze werkwijze is omslachtig en past niet meer bij de huidige tijd. Daarom is het wenselijk dat informatie zo snel mogelijk na faillietverklaring voor eenieder via het centraal insolventieregister raadpleegbaar is. Het uiteindelijk doel is om de meest essentiële informatie, namelijk 'is het bedrijf failliet' al enkele minuten na de uitspraak raadpleegbaar te hebben. Deze 'real-time' informatie zal na afronding van het digitaliseringsproject KEI-toezicht te realiseren zijn.

In de wet zal een termijn van publicatie 'op de dag zelf' worden neergelegd, in ieder geval wat betreft de gegevens van het bedrijf en het feit dat het bedrijf failliet is. Ook de werknemer profiteert hiervan: hij kan sneller op de hoogte raken van het faillissement van zijn werkgever en contact opnemen met de vakbond om zich hierover te laten adviseren. Overige informatie, namelijk de benoemde curator en toezichthoudende rechter-commissaris is eveneens van belang – maar is minder cruciaal voor het handelsverkeer om op de dag zelf beschikbaar te hebben. Laatstgenoemde informatie kan dus op een later moment worden ingeschreven in het register.

De voorgestelde wijziging voorziet daarom in een verplichting voor de griffier om een faillissement onverwijld in het centrale insolventieregister in te schrijven – waarbij naam en woonplaats respectievelijk kantoor van de gefailleerde in ieder geval op de dag van de uitspraak worden ingeschreven – en andere informatie zo spoedig mogelijk daarna in te voeren.

Artikel 137d (onderdeel W), artikel 137a (onderdeel V), artikel 137g (onderdeel X), artikel 161 (onderdeel Z) artikel 183 (Onderdeel AH) zijn als gevolg van de afschaffing van de publicatie in de Staatscourant en de nieuwe functie van het register dienovereenkomstig aangepast.

Onderdeel E (artikel 14b)

De aanpassing in artikel 14 alsmede het nieuwe artikel 14b introduceren de mogelijkheid om in faillissementen meerdere rechters-commissarissen te benoemen. In de praktijk overlegt de rechter-commissaris al bij grote of ingewikkelde faillissementen met zijn collega's. Die werkwijze wordt niet gewijzigd. Echter, in bepaalde gevallen is het wenselijk dat meerdere rechters-commissarissen binnen een faillissement de verantwoordelijkheid nemen voor het toezicht op het beheer en de vereffening door de curator.⁴⁵ Dit maakt een taakverdeling tussen verschillende rechters-commissarissen mogelijk. Men kan denken aan bijzonder complexe faillissementen of faillissementen die een specifieke deskundigheid vereisen, zoals het faillissement van een grote

---

⁴⁵ Vgl. J.C.A.T. Frima, "WCOI – de positie van de R-C en de rechtbank", TvI 2015/4.

onderneming in financiële producten.⁴⁶ In zo'n geval kan het wenselijk zijn dat een rechter-commissaris die de nodige ervaring heeft met financiële producten (mede) wordt benoemd als rechter-commissaris om vooral toe te zien op de bedrijfsvoering door de curator, terwijl de andere rechter-commissaris zich richt op de juridische toetsing van handelingen van de curator. Een tweede rechter-commissaris kan ook uit een andere rechtbank afkomstig zijn, aangezien elke rechter van rechtswege plaatsvervanger is bij een andere rechtbank.⁴⁷ Zo zou een ingewikkeld faillissement van een bedrijf uit Limburg met veel schuldeisers uit Groningen en omgeving kunnen leiden tot het besluit om een rechter-commissaris van de Rechtbank Limburg en een rechter-commissaris van de Rechtbank Noord-Nederland te benoemen. De voordelen van benoeming van meerdere rechters-commissarissen liggen in de mogelijkheid tot het bieden van meer maatwerk bij faillissementen en het bevorderen van specialisatie van insolventierechters, doordat rechters-commissarissen steeds meer op bepaalde typen faillissementen kunnen worden benoemd, ongeacht hun standplaats.

Behalve de explicitering in artikel 14 lid 1, dat meerdere rechters-commissarissen kunnen worden benoemd, is het voor de rechtszekerheid wenselijk om de rechtsverhouding tussen de rechters-commissarissen te regelen. Het uitgangspunt van het nieuwe artikel 14b is dat de rechter-commissaris naar buiten toe zowel afzonderlijk als tezamen met de andere rechter-commissaris een bevoegdheid kan uitoefenen. De term 'bevoegdheid' omvat iedere bevoegdheid die ingevolge de Faillissementswet aan de rechter-commissaris is toegekend, zoals het nemen van beschikkingen, het doen van voordrachten en het treffen van ordemaatregelen. De belangrijkste van deze bevoegdheden betreft die tot het geven van een beschikking. Voor deze bevoegdheid betekent artikel 14b concreet dat een beschikking door één, beide of meerdere rechters-commissarissen kan worden gegeven. Dit systeem biedt de nodige flexibiliteit om toch een beschikking te kunnen geven wanneer één van de rechters-commissarissen door uiteenlopende redenen niet beschikbaar is. Hierbij is de verwachting dat de rechters-commissarissen als een 'team' zullen samenwerken – en beschikkingen zoveel mogelijk gezamenlijk zullen geven – of in ieder geval dat hierover onderlinge afstemming zal plaatsvinden, mede met het oog op het voorkomen van tegenstrijdige uitspraken. Onderling kunnen de benoemde rechters-commissarissen een taakverdeling maken of bijvoorbeeld een woordvoerder aanwijzen, met wie de curator zal communiceren. Het is hierbij wenselijk dat een dergelijke onderlinge taakverdeling naar buiten toe wordt gecommuniceerd, zodat het de betrokkenen bij het faillissement duidelijk is hoe de taakverdeling luidt. Dit zal in de praktijk verder kunnen worden uitgewerkt, bijvoorbeeld

---

⁴⁶ In het algemene gedeelte van de toelichting werd als voorbeeld het faillissement van een scholengemeenschap genoemd. Ook daar zou specifieke expertise kunnen bijdragen aan het goede toezicht op het beheer en de vereffening.

⁴⁷ Zie artikel 40 lid 2 Wet op de rechterlijke organisatie.

door nadere richtlijnen van Recofa.⁴⁸ Hoewel het nieuwe artikel 14 geen limiet stelt aan het aantal te benoemen rechters-commissarissen, is, gelet op het aantal rechters-commissarissen per rechtbank, de verwachting dat in de praktijk twee of hooguit drie rechters-commissarissen voldoende zal zijn.

Het is niet noodzakelijk om verder de terminologie binnen de Faillissementswet aan te passen. Wanneer binnen de Faillissementswet wordt gesproken over 'de rechter-commissaris' moet dit worden begrepen als de rechter-commissaris die alleen handelt, eventueel mede namens een andere rechter-commissaris, of meerdere rechters-commissarissen die gezamenlijk als de instantie 'rechter-commissaris' handelen. Ook bij andere wetten waarin naar de rechter-commissaris in faillissement wordt verwezen, zoals in artikel 1:91 Wft, kan deze interpretatie worden gevolgd en is aanpassing niet nodig. Wel is het, gelet op de nauwe samenhang tussen de faillissementsprocedure en de eventueel daaraan voorafgaande "stille voorbereidingsfase" op basis van de regeling zoals voorgesteld in het wetsvoorstel inzake de Wet continuïteit ondernemingen I (WCO I)⁴⁹ meerdere beoogd rechters-commissarissen kunnen worden benoemd. Daartoe zal het voorgestelde artikel 365 Fw worden aangepast.

Tot slot wordt opgemerkt dat met de nummering van het artikel rekening gehouden is met het Wetsvoorstel continuïteit ondernemingen I, dat voorziet in invoeging van een artikel 14a.⁵⁰

Onderdelen F, G (artikel 19, 19b)

De artikelen 19, 19a en 19b geven regels over een centraal insolventieregister, alsmede over een decentraal insolventieregister dat per rechtbank wordt bijgehouden. In deze registers worden onder meer uittreksels van rechterlijke beslissingen opgenomen.

De voorgestelde wijzigingen in de artikelen 19 en 19b vereenvoudigen het systeem van registratie van faillissementen. Op basis van de huidige regeling is iedere rechtbank verplicht een eigen, decentraal, register bij te houden van de faillissementen die worden uitgesproken in haar arrondissement. Daarnaast moet ieder faillissement ook nog afzonderlijk worden ingeschreven in het centrale register, dat wordt bijgehouden door een door de Minister van Veiligheid en Justitie of een bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen orgaan (artikel 19 lid 4). Dit is op dit moment de Raad voor de rechtspraak.⁵¹ Deze situatie is onnodig gecompliceerd. Aan een separaat decentraal register bestaat geen behoefte meer. Daarom zal worden bepaald dat een faillissement voortaan in één (centraal) register wordt ingeschreven.

---

⁴⁸ Recofa is het landelijk overlegorgaan van Rechters-commissaris in faillissementen en surseances van betaling.

⁴⁹ Kamerstukken II 2014-15, 34 218, nrs. 2 en 3.

⁵⁰ Kamerstukken II 2014-15, 34 218, nrs. 2 en 3.

⁵¹ Zie hiervoor het Aanwijzingsbesluit Raad voor de rechtspraak als orgaan waaraan gegevens ten behoeve van registers Faillissementswet dienen te worden doorgegeven (Stb 2005, 599)

Artikel 19 regelt voortaan het inschrijven van de gegevens door de griffier van de rechtbank en het instellen van het centrale insolventie register. Artikel 19a regelt het opnemen van de gegevens in het centrale register. Aangezien artikel 19 lid 4 samen met artikel 19a de grondslag geeft voor de instelling van het centrale register, kunnen verwijzingen in andere bepalingen (onder andere artikel 213cc Fw) naar het 'register, bedoeld in artikel 19' blijven staan. Deze verwijzingen in de wet zullen dan verwijzingen naar het centrale register zijn.

Onderdeel H (artikel 66)

Artikel 66 Fw biedt onder het huidige recht de mogelijkheid voor de rechter-commissaris om ter opheldering van alle omstandigheden, het faillissement betreffende, getuigen te horen of een onderzoek van deskundigen te bevelen. Deze bevoegdheid kan op verzoek van de curator of ambtshalve worden uitgeoefend en omvat in het huidige recht niet alleen onderzoek naar de oorzaken van het faillissement en het gedrag van de gefailleerde, maar ook omtrent allerlei handelingen van hem of van anderen.⁵² De bevoegdheid kan ook een opdracht aan een deskundige inhouden om onafhankelijk advies uit te brengen of onderzoek te verrichten.⁵³ De rechter-commissaris komt volgens de Hoge Raad bij uitoefening van deze bevoegdheid vrijheid toe.⁵⁴

Er bestaat in de praktijk behoefte aan een verduidelijking van de wet, om te bereiken dat een deskundige kan worden benoemd door de rechter-commissaris ter ondersteuning van diens toezichthoudende taak, zo nodig gedurende de gehele looptijd van het faillissement. Men kan denken aan een bedrijf dat handelt in complexe financiële producten, waarbij het dienstig kan zijn dat een financieel expert desgevraagd advies kan geven aan de rechter-commissaris over de door de curator voorgestelde voortzetting van het bedrijf. Ook bestaat behoefte aan de mogelijkheid voor de rechter-commissaris om een onafhankelijke accountant in te schakelen om de jaarrekening te toetsen. Thans is gebruikelijk dat de curator een accountant inschakelt – en de rechter-commissaris diens oordeel meeweegt bij de uitoefening van zijn toezicht. De voorgestelde wijziging in artikel 66 biedt de mogelijkheid voor de rechter-commissaris om in het kader van het toezicht voor deze gevallen een eigen deskundige in te schakelen. Daarmee ontstaan meer mogelijkheden voor de rechter-commissaris om effectief en onafhankelijk toezicht te houden. Deze bevoegdheid kan zowel ambtshalve als op verzoek worden uitgeoefend

---

⁵² MvT, Van der Feltz II, p. 4.

⁵³ In een bijzonder geval is bijvoorbeeld een onderzoek door een psychiater gelast naar de gesteldheid van de failliet – HR 23 december 1983, NJ 1985, 170.

⁵⁴ Vgl. HR 17 mei 2013, ECLI:NL:PHR:2013:BZ3645

– dit sluit aan bij het bestaande artikel 66 Fw.⁵⁵ De kosten komen, evenals andere gerechtelijke kosten, als faillissementskosten voor rekening van de boedel.⁵⁶

De deskundige kan worden benoemd 'voor zover dit nodig is voor de goede vervulling van het toezicht op het beheer en de vereffening'. Deze omschrijving laat een ruime beoordelingsvrijheid aan de rechter-commissaris om in voorkomende gevallen een deskundige te benoemen. Tegelijk ligt het voor de hand dat de deskundige, gelet op de kosten die ermee gemoeid zullen zijn die ten laste zullen komen van de boedel, uitsluitend wordt benoemd in faillissementen die complex of groot zijn of waarvoor het toezicht een specifieke expertise vergt. Enkele voorbeelden waarin specifieke expertise nodig is, werden hiervoor reeds gegeven.

De deskundige opereert onafhankelijk van de curator – en valt onder verantwoordelijkheid van de rechter-commissaris. De failliet zal, waar nodig, zijn medewerking moeten verlenen aan de deskundige. Het thans aanhangige wetsvoorstel versterking positie curator zal deze medewerkingsverplichting ook in de wet neerleggen, in het toekomstige artikel 105 Fw.⁵⁷ Na inwerkingtreding van deze wet, zal de failliet onder meer de rechter-commissaris alle gevraagde inlichtingen dienen te verschaffen op de wijze als daarbij is bepaald. Hieronder dient verstaan te worden dat de failliet ook gehouden is een door de rechter-commissaris ingeschakelde deskundige alle door hem gevraagde inlichtingen te verschaffen. Van de curator mag eveneens worden verlangd dat hij de nodige medewerking verleent aan de deskundige. In het onverhoopte geval dat een curator weigert mee te werken – hij weigert de deskundige bijvoorbeeld bepaalde inlichtingen te verstrekken – kan de rechter-commissaris in het uiterste geval overgaan tot een voordracht tot ontslag van de curator bij de rechtbank (Artikel 73 Fw). De verwachting is uiteraard dat in de praktijk eventuele meningsverschillen minnelijk worden opgelost. Daarom is geen aparte wettelijke verplichting tot medewerking noodzakelijk.

In het kader van transparantie en hoor- en wederhoor, kan de rechter-commissaris, afhankelijk van de inhoud van het advies, de spelende belangen en de overige omstandigheden, besluiten een deskundigenrapport of een 'expert opinion' te publiceren.⁵⁸ Publicatie ligt niet in de rede als de verkregen informatie bedrijfsgevoelig is en aannemelijk is dat hierdoor bijvoorbeeld de kans op een succesvolle doorstart tijdens faillissement in gevaar komt. Besluit de rechter wel tot publicatie, dan zouden de stukken bij de griffie kunnen worden neergelegd, met het oog op opname in het digitale systeem,

⁵⁵ Groene Serie Privaatrecht, commentaar bij artikel 66, onder 1 (F.M.J. Verstijlen).

⁵⁶ Zie artikel 182 Fw. Het gaat onder meer om kosten verbonden aan getuigenverhoor en deskundigenonderzoek op grond van het huidige artikel 66 Fw, alsmede om kosten verbonden aan bewaring van de gefailleerde (artikel 87 Fw). Vgl. Groene Serie Privaatrecht, commentaar bij artikel 66, onder 1 (F.M.J. Verstijlen), alsmede het commentaar bij artikel 180 Fw (F.M.J. Verstijlen). Zie voorts B. Wessels, Insolventierecht VII, Vereffening van de boedel, Deventer: Kluwer 2010, p. 84.

⁵⁷ Kamerstukken 2014-15, 34 253, nr. 2.

⁵⁸ Dit sluit aan bij de benadering van de Hoge Raad, HR 6 oktober 2006, NJ 2010, 185, r.o. 3.4.

zodat belanghebbenden, zoals de schuldeisers, hiervan kennis kunnen nemen. Deze afweging is voorbehouden aan de rechter-commissaris.

Overwogen is ten slotte nog om de benoeming van een deskundige ook mogelijk te maken in de eerder genoemde "*stille voorbereidingsfase*" die aan een faillissement vooraf kan gaan en in het kader waarvan de rechtbank reeds voor de faillietverklaring een beoogd curator aanwijst.⁵⁹ Het is echter niet nodig gebleken om deze benoeming expliciet mogelijk te maken. Het in het wetsvoorstel betreffende de WCO I voorgestelde artikel 363 lid 4 Fw voorziet in de mogelijkheid voor de rechtbank om zodanige voorwaarden te verbinden aan de aanwijzing van een beoogd curator als zij nodig oordeelt ter verwezenlijking van het met de aanwijzing beoogde doel, ter versterking van de positie van de beoogd curator of ter behartiging van de belangen van de werknemers van de schuldenaar. Onder deze voorwaarden kan ook de benoeming van een onafhankelijk deskundige vallen die desgevraagd aan de rechter-commissaris advies uitbrengt, bijvoorbeeld over de waardering van bepaalde bedrijfsonderdelen.

Onderdeel I (artikel 67)

Artikel 67 geeft onder het geldende recht belanghebbenden (veelal: de schuldeisers) het recht om tegen beschikkingen van de rechter-commissaris in beroep te komen bij de rechtbank. In dit artikel worden twee wijzigingen voorgesteld, namelijk het onverwijld inschrijven van beschikkingen in het register en het aanpassen van de lijst van beschikkingen waartegen geen beroep open staat.

De eerste wijziging bevordert de transparantie door voor nader aan te wijzen beschikkingen van de rechter-commissaris of de rechtbank (naar aanleiding van een tegen een beschikking van de rechter-commissaris ingesteld beroep op basis van artikel 67 Fw) onverwijld publicatie langs elektronische weg dan wel opname in het insolventieregister voor te schrijven. Doel is dat met name schuldeisers beter in staat worden gesteld om het hun toekomende recht om in beroep of cassatie te gaan uit te oefenen. In de praktijk is het voor schuldeisers soms lastig om snel op de hoogte te raken van beschikkingen van de rechter-commissaris, waardoor het uitoefenen van het recht op tegen een beschikking in beroep te komen wordt bemoeilijkt. Daarbij speelt een rol dat de beroepstermijn vijf dagen bedraagt. Men kan bij het recht om in beroep te gaan tegen een beslissing van de rechter-commissaris denken aan een op basis van de artikel 101 jo 176 Fw door de rechter-commissaris goedgekeurde onderhandse verkoop van boedelactiva, waaronder bijvoorbeeld bedrijfsonderdelen. In de praktijk blijken schuldeisers behoefte te hebben aan informatie over dergelijke beschikkingen.

Bij de informatie die voor schuldeisers relevant is gaat het om het dictum, dagtekening en de zakelijke inhoud van de beslissing. Deze informatie zal voortaan langs

---

⁵⁹ Kamerstukken II 2014-2015, 34218, nr. 2.

elektronische weg of in het centrale register beschikbaar zijn. Bovendien is het de bedoeling dat deze beschikkingen uiterlijk de volgende werkdag in het centrale register te vinden zijn. De wet sluit een mondelinge of per telefoon gegeven beschikking niet uit.⁶⁰ Ook in deze gevallen is het wenselijk dat de beschikking zo spoedig mogelijk bekend is bij belanghebbenden, onder wie schuldeisers. Publicatie op de dag van de uitspraak of inschrijving in het register is soms vanwege praktische redenen niet mogelijk, bijvoorbeeld als de beschikking na sluitingstijd van de griffie is gegeven. De voorgestelde aanpassing van artikel 67 Fw houdt hier rekening mee door te bepalen dat een beschikking op de eerstvolgende werkdag in het register wordt ingeschreven of wordt gepubliceerd.

Voorts zal bij algemene maatregel van bestuur nader worden uitgewerkt welk gedeelte van de beschikking moet worden gepubliceerd. Daarbij wordt getracht om enerzijds schuldeisers voldoende te informeren en anderzijds de werklast van de rechtbank beperkt te houden. Nadere afstemming met de praktijk zal plaatsvinden bij de voorbereiding van de genoemde algemene maatregel van bestuur.

Welke categorieën beschikkingen voor publicatie in aanmerking komen en op welke wijze, zal bij algemene maatregel van bestuur worden bepaald. Aanwijzing bij algemene maatregel van bestuur biedt bovendien de mogelijkheid tot gefaseerde invoering en, waar nodig, snellere aanpassing van de regelgeving aan de praktijk.

Bij de invoering van deze wijziging in de praktijk kan worden voortgebouwd op de voorzieningen die in het kader van het KEI-project zijn gerealiseerd. Meer in het bijzonder kan het KEI-portaal voor rechtzoekenden het passende medium zijn waarop beschikkingen worden gepubliceerd. Op de feitelijke implementatie zal in de toelichting bij de te geven algemene maatregel van bestuur nader worden ingegaan. Voorts biedt het artikel de mogelijkheid om te bepalen dat slechts een deel van de beschikking hoeft te worden gepubliceerd, mede met het oog op de gerechtvaardigde belangen van de betrokken partijen, waaronder bescherming van de persoonlijke levenssfeer en bescherming van gevoelige bedrijfsinformatie.

De tweede wijziging voorziet in een aanpassing van de verwijzing naar artikel 127 lid 4 Fw in de lijst van beschikkingen waartegen geen beroep openstaat. In dat artikel wordt de aangescherpte termijn waarbinnen vorderingen kunnen worden ingediend geregeld. Er bestaat een mogelijkheid voor de rechter-commissaris om deze termijn in te korten of te verlengen. Daarnaast beslist de rechter-commissaris over de toelaatbaarheid tot verificatie van vorderingen die na ommekomst van de termijn zijn ingediend. Gelet op deze nieuwe opzet van artikel 127 is het wenselijk dat er geen hoger beroep openstaat

---

⁶⁰ Vgl. B. Wessels, *Insolventierecht IV, Bestuur en beheer na faillietverklaring*, Deventer: Kluwer 2011, p. 34, onder verwijzing naar Van Der Feltz, p. 18, HR 8 februari 1991, NJ 1992, 406.

tegen de beslissingen die de rechter-commissaris op basis van dat artikel kan geven over – kort gezegd – de termijn waarbinnen schuldeisers nog vorderingen kunnen indienen. Het belang van de individuele schuldeiser bij het kunnen instellen van een hoger beroep moet in dit geval wijken voor de gezamenlijke belangen van de schuldeisers bij een voortvarende en efficiënte afwikkeling van het faillissement. Daarnaast blijft de verwijzing naar artikel 127 lid 2 Fw gehandhaafd. Dit betekent dat geen beroep mogelijk is tegen een beschikking van de rechter-commissaris waarin een vordering tot verificatie wordt toegelaten of afgewezen. Een beroep tegen een door de rechter-commissaris gegeven beschikking tot niet-toelating van een verlate vordering zou het afwikkelingsproces aanzienlijk kunnen vertragen en leiden tot kosten voor de boedel.

Onderdeel J (artikel 69)

Artikel 69 voorziet in de mogelijkheid voor schuldeisers om een handeling of het nalaten van een handeling van de curator ter toetsing voor te leggen aan de rechter-commissaris. De rechter-commissaris kan vervolgens bevelen dat de curator tot handelen overgaat of juist een bepaalde handeling nalaat. Onder de huidige regeling hebben boedelschuldeisers dit recht nog niet.⁶¹ De gedachte hierachter was destijds dat boedelschuldeisers, die een directe aanspraak op de boedel hebben, hun vordering in een standaard civiele procedure tegen de curator geldend konden maken.⁶² Dat leidt er echter toe dat boedelschuldeisers niet in een vroeg stadium tegen een handelen of nalaten van de curator kunnen opkomen. Het kan afbreuk doen aan de rechtspositie van de boedelschuldeisers als de curator ondanks hun bezwaren tot actie overgaat (of een door hun gewenste actie nalaat) en daardoor de faillissementsboedel wordt benadeeld.⁶³ De standaard civiele procedure kent bovendien niet de zeer korte termijnen die gelden binnen de Faillissementswet en zo'n procedure leidt daarom tot vertraging in de afwikkeling.⁶⁴ Om de snelheid te bevorderen en de rechtspositie van schuldeisers te verbeteren, is het wenselijk om ook deze groep schuldeisers een recht te geven om binnen de faillissementsprocedure tegen een doen of nalaten van de curator op te komen.

Een boedelschuld kan uit de wet voortvloeien (onder meer in artikelen 24, 39 lid 1 en 40 leden 2 en 3 Fw), kan ontstaan door het handelen van een curator binnen zijn bevoegdheid om een verbintenis aan te gaan of ontstaat door een handelen van een curator in strijd met een door de curator na te leven verplichting of verbintenis.⁶⁵

---

⁶¹ HR 31 december 1925, NJ 1926 p. 316 e.v. m.nt. EMM.

⁶² Zie onder meer Rb Haarlem 15 november 1934, NJ 1935, 1063 en Rb Utrecht 23 oktober 1985, NJ 1986, 355.

⁶³ Zie bijvoorbeeld ook Rb Alkmaar 23 oktober 2009, ECLI:NL:RBALK:2009:BK1060, die – tegen de heersende jurisprudentielijn in – overwoog dat boedelschuldeisers belang hebben bij het kunnen opkomen tegen een doen of nalaten van de curator.

⁶⁴ Zie bijvoorbeeld artikel 69 Fw.

⁶⁵ HR 19 april 2013, NJ 2013/291 m. nt. Verstijlen.

Daarnaast kan een boedelschuld ontstaan door een onverschuldigde betaling als gevolg van een 'onmiskerbare vergissing'.⁶⁶

Door de toevoeging van de zinsnede "waaronder de boedelschuldeisers" in artikel 69 wordt uitgedrukt dat alle schuldeisers in beginsel op kunnen komen tegen een doen of nalaten van de curator. Het kan voorkomen dat er verschil van mening is over het al dan niet bestaan van een boedelschuld, doordat bijvoorbeeld onduidelijk is of een aangegane verbintenis de boedel heeft gebaat, in de zin van artikel 24 Fw. Gaat het om een vordering die door de curator wordt betwist, dan zal de rechter-commissaris, op basis van de voorliggende stukken, moeten beoordelen of de schuldeiser niettemin in zijn beroep kan worden ontvangen. Dit sluit aan bij de huidige praktijk.⁶⁷ Een oordeel van de rechter-commissaris over de ontvankelijkheid van een boedelschuldeiser is naar zijn aard niet bindend in het (materiële) geschil tussen de curator en degene die meent een boedelvordering te hebben. Daarvoor zal alsnog de gang naar de civiele rechter gemaakt moeten worden.

Onderdelen K en L (artikelen 74 en 75)

Artikelen 74 en 75 regelen de commissie van schuldeisers in faillissement. De commissie van schuldeisers is bedoeld om de schuldeisers een adviesrol te geven en op deze wijze de gelegenheid te geven invloed en controle uit te oefenen op het beheer en de vereffening door de curator van de faillissementsboedel.⁶⁸ Een commissie van schuldeisers kan onder het huidige recht worden ingesteld 'zo de belangrijkheid of de aard des boedels daartoe aanleiding geeft'.⁶⁹ Hiermee wordt aan de rechtbank een ruime beoordelingsvrijheid gegeven om al dan niet tot instelling van een commissie van schuldeisers over te gaan.⁷⁰ In de praktijk wordt een commissie van schuldeisers ingesteld wanneer de omvang van het faillissement aanzienlijk is of een grote groep schuldeisers door het faillissement wordt geraakt.⁷¹ In een dergelijk geval is het wenselijk dat een commissie worden samengesteld bestaande uit leden die een afspiegeling vormen van de verschillende groepen schuldeisers, zodat het advies aan de curator is gebaseerd op ervaring uit verschillende invalshoeken. Men kan in dit verband denken aan het thans lopende faillissement van DSB, waarbij vertegenwoordigers van respectievelijk spaarders, banken en investeringsmaatschappijen zitting hebben genomen in de crediteurencommissie.⁷² Op deze manier kan de curator een beter beeld krijgen van de belangen van de diverse schuldeisers. Ook kan de commissie van

⁶⁶ HR 5 september 1997, JOR 1997, 102.

⁶⁷ Rb Alkmaar 31 maart 2011, ECLI:NL:RBALK:2011:BR4206.

⁶⁸ Vgl N.J. Polak en M. Pannevis, Insolventierecht, Deventer: Kluwer 2011, p. 270.

⁶⁹ Artikel 74 lid 1 Fw.

⁷⁰ HR 6 juni 2014, NJ 2014, 299.

⁷¹ Vgl B. Wessels, Insolventierecht IV, Bestuur en beheer na faillietverklaring, Deventer: Kluwer 2011, p. 246, p. 250.

⁷² Zie de openbare verslagen van de DSB, te vinden via: [http://www.dsbbank.nl/crediteuren/nl/openbare-verslagen/dsb-bank-\(openbare-verslagen\)/](http://www.dsbbank.nl/crediteuren/nl/openbare-verslagen/dsb-bank-(openbare-verslagen)/)

schuldeisers advies geven ten aanzien van meer zakelijke aspecten van het faillissement, wat bijvoorbeeld tot uitdrukking komt in het verplichte wettelijk advies aan de curator voordat deze besluit tot voortzetting van het bedrijf in faillissement.⁷³ Een belangrijke rol in de schuldeiserscommissie kan worden vervuld door een vertegenwoordiger van de werknemers, aangezien deze een bijzonder belang hebben bij het behoud van werkgelegenheid in een faillissement, met name wanneer er perspectief is op een doorstart of wanneer onderdelen van het bedrijf worden verkocht. Het ligt daarom in de rede dat in ieder geval in één van die situaties er een werknemer in de schuldeiserscommissie wordt benoemd.⁷⁴

Om de mogelijkheden tot het instellen van een evenwichtige commissie van schuldeisers te vergroten en zo recht te doen aan de aard en omvang van het faillissement, zijn twee wijzigingen nodig. De wijzigingen beogen de mogelijkheden tot maatwerk te vergroten. Dit kan met name van pas komen in grote of complexe faillissementen. In deze faillissementen kunnen voortaan meer schuldeisers vertegenwoordigd worden in de schuldeiserscommissie, waardoor de inspraak van de schuldeisers op het beleid door de curator wordt vergroot. Tegelijk profiteert de curator van de inbreng van meer (verschillende) schuldeisers.

De eerste wijziging ziet op het aantal leden van de schuldeiserscommissie. De limiet van drie leden blijkt in faillissementen waarbij veel verschillende categorieën schuldeisers betrokken zijn, te beperkend. Waar het om gaat is dat de commissie van schuldeisers in voldoende mate de diverse groepen van schuldeisers weerspiegelt – en daarvoor zullen in voorkomende gevallen meer dan drie leden nodig zijn. Daarom voorziet de voorgestelde wijziging in de verplichting voor de rechtbank om bij de benoeming rekening te houden met de ‘vertegenwoordiging van de belangrijke groepen van schuldeisers’.

Wat precies onder ‘vertegenwoordiging van belangrijke groepen van schuldeisers’ kan worden verstaan, hangt af van het ‘soort’ schuldeiser (concurrent of preferent), de achtergrond van de schuldeiser (consument, werknemer, handelscrediteur of bankcrediteur) of de soort schuld (voortvloeiend uit lening, onrechtmatige daad, verzekering) en de overige omstandigheden van het geval, zoals de te verwachten wijze van afwikkeling van het faillissement. Uiteraard kunnen ook overwegingen van meer praktische aard een rol spelen. Wanneer de omvang van een faillissement beperkt is – doch de schuldeisers zeer divers – ligt het voor de hand dat tot een benoeming van een kleine schuldeiserscommissie van enkele personen wordt overgegaan, om een en ander werkbaar te houden en de kosten te beperken. Hierbij is het denkbaar dat “groepen schuldeisers” niet vertegenwoordigd zullen zijn in de commissie van schuldeisers. De

---

⁷³ Artikel 78 lid 1 jo 98 Fw.

⁷⁴ Zie ook voor de vergelijkbare situatie in de ‘stille voorfase’ - de memorie van toelichting bij het Wetsvoorstel continuïteit ondernemingen I, onder paragraaf 3.3.2.

rechter (de rechtbank of de rechter-commissaris) is uiteindelijk de aangewezen instantie die deze afweging moet maken – waarbij het voor de hand ligt dat hij hierbij een ruime beoordelingsvrijheid toekomt.

Als gevolg van het vervallen van de limiet, vervalt de wettelijke verplichting om bij het niet aannemen van een benoeming, het bedanken of overlijden van een lid van de schuldeiserscommissie, een nieuw lid te benoemen. Er wordt slechts tot vervanging overgegaan wanneer dit naar het oordeel van de rechter-commissaris nodig is, om zorg te kunnen blijven dragen voor een evenwichtige vertegenwoordiging van de verschillende groepen schuldeisers, zulks ter beoordeling aan de rechtbank respectievelijk rechter-commissaris.⁷⁵

Onderdeel M (artikel 80a)

De artikelen 80 tot en met 84 Fw bevatten algemene voorschriften die gelden voor de vergaderingen van schuldeisers. Zo'n vergadering kan worden belegd als:

- de Faillissementswet dit voorschrijft, zoals het geval is bij een vergadering over de voortzetting van het bedrijf;⁷⁶
- de rechter-commissaris zulks bepaalt;⁷⁷
- een verzoek wordt gedaan door de commissie van schuldeisers respectievelijk een door de wet bepaald aantal schuldeisers;⁷⁸

Deze voorschriften gelden in beginsel ook voor de verificatievergaderingen, de akkoordvergaderingen en de vergaderingen van de commissie van schuldeisers.⁷⁹ Volgens de Faillissementswet is de rechter-commissaris de voorzitter van de vergadering.⁸⁰

De artikelen 80 tot en met 84 Fw gaan er nu nog vanuit dat de vergaderingen op de 'fysieke' wijze plaatsvinden. Dit is vooral terug te zien in het feit dat de Faillissementswet veronderstelt dat schuldeisers kunnen verschijnen in persoon, bij schriftelijk gevolmachtigde of bij advocaat.⁸¹ Het is omwille van de efficiëntie wenselijk dat vergaderingen ook op een andere wijze dan de 'fysieke' wijze kunnen plaatsvinden, namelijk schriftelijk of elektronisch. Een elektronische of schriftelijke vergadering biedt de mogelijkheid om schuldeisers op een laagdrempelige en efficiënte wijze bij het beheer en de vereffening van de boedel te betrekken. Zo kunnen schuldeisers die in het buitenland zijn gevestigd zelf (in eigen persoon) deelnemen aan een elektronische vergadering, zonder daarvoor naar Nederland te hoeven afreizen. Dit scheelt reiskosten

---

⁷⁵ Artikelen 74 en 75 Fw.

⁷⁶ Artikel 173c Fw.

⁷⁷ Artikel 84 Fw.

⁷⁸ Artikel 84 Fw.

⁷⁹ Respectievelijk de artikelen 115 e.v., 139 e.v. en 77 Fw.

⁸⁰ Zie artikelen 80 en 84 Fw.

⁸¹ Zie artikel 83 lid 1 Fw.

en verlaagt de drempel voor schuldeisers om aan de vergadering deel te nemen. Daarnaast kunnen boedelkosten worden bespaard, bijvoorbeeld omdat geen zaal hoeft te worden gehuurd om de bijeenkomst te laten plaatsvinden.

Het voorgestelde artikel 80a opent de deuren tot het houden van vergaderingen langs schriftelijke of elektronische weg, door deze mogelijkheid met zoveel woorden in de wet neer te leggen: "De rechter-commissaris bepaalt of een vergadering van schuldeisers op fysieke wijze, dan wel schriftelijk of met gebruikmaking van een elektronisch communicatiemiddel plaatsvindt". Bij de bewoording van deze nieuwe bepaling is rekening gehouden met het voorontwerp Wet continuïteit ondernemingen II.⁸² De bewoording biedt allerhande mogelijkheden om een vergadering te houden, zoals via video-conferentie, e-mail, chat, een internetforum, een internetwebsite of Skype. Voorts impliceert de bewoording van artikel 80a dat besluitvorming en stemming ook op dienovereenkomstige wijze kunnen plaatsvinden. Zo kan in een digitale vergadering een stemming bijvoorbeeld via een website plaatsvinden. Het is uiteindelijk aan de rechter-commissaris om te bepalen via welk medium en op welke wijze de vergadering zal plaatsvinden. Daarbij staat het de rechter-commissaris vrij om alle omstandigheden mee te wegen, zoals de praktische voor- en nadelen van vergaderen via een bepaald medium, de te verwachten opkomst, de herkomst van de schuldeisers, etc. Het ligt in de rede dat de rechter-commissaris zal overleggen met de curator of dat de curator aan de rechter-commissaris een concreet voorstel doet voor de wijze waarop zal worden vergaderd. Het past echter in het systeem om de rechter-commissaris, als voorzitter van de vergadering, de bevoegdheid te geven om te beslissen. De bevoegdheid van de rechter-commissaris op welke wijze wordt vergaderd is een discretionaire, in het kader van een ordelijk verloop van een vergadering van schuldeisers. Daarbij zal de rechter-commissaris uiteraard rekening houden met de belangen van de gezamenlijke schuldeisers. Een beslissing hieromtrent is een ordemaatregel en geen beschikking in de zin van de Faillissementswet, zodat hiertegen geen beroep openstaat.⁸³

Zou een vergadering die op elektronische wijze plaatsvindt, geheel of gedeeltelijk worden verstoord door technische mankementen, dan is het aan de rechter-commissaris om te bepalen of en hoe een vergadering verder zal worden voortgezet. In dat geval kan de rechter-commissaris besluiten tot verdaging van de vergadering of kan hij schuldeisers de gelegenheid bieden om achteraf nog een reactie te sturen. In voorkomende gevallen zou de rechter-commissaris dit ook na afloop van de vergadering kunnen besluiten, bijvoorbeeld omdat dan pas is gebleken van een elektronische storing.

Verder zijn als onderdeel van de aanpassingen om ook vergaderingen langs schriftelijke of elektronische weg mogelijk te maken, wetstechnische wijzigingen

---

⁸² <https://www.internetconsultatie.nl/wco2>

⁸³ Zie voor een vergelijkbare situatie HR 19 mei 1989, NJ 1989, 784.

aangebracht in artikel 137g (onderdeel X), artikel 140, (onderdeel Y), artikel 173c (onderdeel AE) en artikel 178 (onderdeel AG).

Onderdeel N (artikel 84)

Artikel 84 geeft regels over de wijze waarop vergaderingen, anders dan bij de Faillissementswet voorgeschreven, kunnen worden uitgeschreven. Daarin is nu nog standaard voorzien in oproeping bij brief. Deze eis belemmert een efficiënte afdoening, aangezien digitale media zoals e-mail niet kunnen worden benut.

In artikel 84 wordt een technische wijziging aangebracht. Het woord 'brieven' wordt vervangen door 'schriftelijk'. Deze wijziging verduidelijkt dat een oproep ook op andere wijze dan 'op papier' kan plaatsvinden, bijvoorbeeld per e-mail bijvoorbeeld wanneer de ontvanger een professionele partij is of wanneer de ontvanger heeft aangegeven dat hij dat wenst. De wijziging sluit aan bij de vereenvoudiging en digitalisering van het procesrecht, zoals voorgesteld bij het wetsvoorstel KEI.⁸⁴

Artikelen 109 (onderdeel R), artikel 137a (onderdeel V) 173a (onderdeel AD) en 173c (onderdeel AE) zijn in soortgelijke zin aangepast.

Onderdeel O (artikel 101)

Zoals aangegeven in het algemene gedeelte van de toelichting maakt de Faillissementswet thans een onderscheid tussen de beheer- en de vereffeningfase. In de beheerfase wordt onder meer onderzocht of een bedrijf kan worden voortgezet of dat een faillissementsakkoord aan de schuldeisers kan worden aangeboden. Naar de letter van de wet wordt pas nadat deze fase is afgelopen, de boedel te gelde gemaakt om daarna de schuldeisers uit te betalen (vereffening). In de (rechts)praktijk is dit onderscheid echter vervaagd – en is verkoop van zaken of zelfs bedrijfsonderdelen ook al tijdens de beheerfase mogelijk. In het voorliggende wetsvoorstel wordt de Faillissementswet hierop aangepast.

De wijziging in artikel 101 betreft in feite codificatie van de bestaande jurisprudentie. Op grond van de huidige rechtspraak heeft de curator al een ruime bevoegdheid om ook voor het intreden van de staat van insolventie goederen te vervreemden. Zo overwoog de Hoge Raad reeds in 1938 dat artikel 101 in het algemeen vervreemding toestaat, ook voor het intreden van de staat van insolventie.⁸⁵ De meeste verkopen vinden tegenwoordig plaats voordat het stadium van insolventie is ingetreden.

---

⁸⁴ Kamerstukken 2014-2015, 34059, nrs. 2 en 3 en Kamerstukken II 2014–2015, 34 212, nr. 3, p. 14. Zie voor een verdere toelichting paragraaf 2.2.1 van het algemene gedeelte van de toelichting behorende bij de Invoeringswet (34 212, nr. 3).

⁸⁵ HR 27 augustus 1937, NJ 1939, 9.

Daarmee is de wettekst die luidt dat tot vervreemding slechts kan worden overgegaan *'indien en voorzover de vervreemding noodzakelijk is ter bestrijding der kosten van het faillissement, of de goederen niet dan met nadeel voor de boedel bewaard kunnen blijven'*, in feite achterhaald. Het is wenselijk om de bestaande uitleg van artikel 101 Fw te codificeren, zodat samen met de wijzigingen in artikel 176 Fw een duidelijke en vereenvoudigde wettelijke regeling over vervreemding van goederen ontstaat. De curator is, in navolging van de jurisprudentie, voortaan bevoegd om te vervreemden wanneer dit in het belang is van de gezamenlijke schuldeisers. Dit sluit aan bij de algemene gedachte binnen de Faillissementswet dat de curator handelt in het belang van de gezamenlijke schuldeisers. Dit betekent dat indien de curator een onderneming wil verkopen en het duidelijk is dat verkoop in de toekomst meer zal opleveren, de curator niet bevoegd is tot verkoop. Een snelle verkoop met een lage opbrengst is immers niet in het belang van de gezamenlijke schuldeisers. Het criterium impliceert tegelijk dat het belang van de gefailleerde, van één of meerdere schuldeisers minder zwaar kan wegen dan het collectief van schuldeisers. Tot slot geldt dat de curator met de benodigde zorgvuldigheid heeft te handelen, zowel jegens de schuldeisers als jegens de failliet. Dit kan met zich brengen dat een curator, voordat hij overgaat tot de verkoop van goederen, eerst beziet of er redelijke alternatieven die maken dat de verkoop nog even kan worden uitgesteld.

Onderdeel P (artikel 108)

In artikel 108 is onder meer de termijn neergelegd waarbinnen de rechter-commissaris de verificatievergadering moet uitschrijven. Deze vergadering dient ter verificatie van concurrente en preferente schuldvorderingen. Deze termijn bedraagt op dit moment veertien dagen nadat het vonnis van de faillietverklaring in kracht van gewijsde is gegaan.

De voorgestelde wijziging strekt tot het afschaffen van de veertien dagen termijn waarbinnen de rechter-commissaris de verificatievergadering moet bepalen, omdat deze termijn in de praktijk regelmatig te kort blijkt. Bovendien is in het merendeel van de gevallen onvoldoende actief in de boedel om tot (gedeeltelijke) uitkering aan de concurrente schuldeisers te komen, zodat vereenvoudigde afwikkeling van het faillissement plaatsvindt of het faillissement wordt opgeheven wegens gebrek aan baten.⁸⁶ In die gevallen heeft een verificatievergadering geen zin.

Daarom schrijven de recofa-richtlijnen nu al voor dat er pas een tijdstip voor de verificatievergadering wordt bepaald zodra duidelijk is dat er uitkering kan plaatsvinden. De curator doet de rechter-commissaris hiertoe een verzoek.⁸⁷ Om de wet beter in overeenstemming te brengen met deze praktijk wordt in het gewijzigde artikel 108

---

⁸⁶ Artikel 137a resp. 16 Fw.

⁸⁷ Zie artikel 4.1 e.v. recofa richtlijnen 2009.

bepaald dat de rechter-commissaris "zo nodig" een verificatievergadering zal uitschrijven. Dit betekent dat een vergadering kan worden bepaald, zodra duidelijk is of er voldoende actief zal zijn om tot enige uitkering aan de concurrente schuldeisers over te gaan. Als slechts aan preferente schuldeisers kan worden uitgekeerd, kan zonder verificatievergadering tot vereenvoudigde afwikkeling of opheffing worden overgegaan.

Onderdeel Q (artikel 109)

Artikel 109 voorziet thans in de verplichting voor de curator om de schuldeisers te informeren over 1) de termijn waarbinnen vorderingen ter verificatie moeten worden ingediend en 2) over de dag, de plaats en het tijdstip waarop de verificatievergadering zal plaatsvinden. Deze informatieverplichting blijft bestaan. Wel leidt de introductie van de verscherpte uiterste termijn waarbinnen vorderingen moeten worden ingediend in artikel 127 Fw, tot tekstuele aanpassingen in artikel 109 lid 1 en 2.⁸⁸

Lid 1 omvat nu de verplichting van de curator om de schuldeisers te informeren over de verificatievergadering. Deze bepaling is overgenomen uit het bestaande artikel 108 Fw (lid 1, onderdeel 1).

Lid 2 bepaalt voortaan dat de curator de schuldeisers actief informeert over de termijn waarbinnen de vorderingen moeten worden ingediend. Onderdeel van deze informatieverstrekking is dat de curator de schuldeisers ook op de hoogte stelt van het gevolg van niet-inachtneming van deze termijn: dat wil zeggen dat de vordering niet meer kan worden geverifieerd. Deze schuldeiser komt dan niet in aanmerking voor een uitkering uit de boedel. In omvangrijke faillissementen kan worden volstaan door verspreiding van de informatie per e-mail of door plaatsing van de informatie op een website.⁸⁹ Al naar gelang de omstandigheden, kan de informatie in een andere taal dan het Nederlands worden verstrekt, bijvoorbeeld wanneer de betreffende schuldeisers het Nederlands niet machtig zijn. Dit is echter geen verplichting.

De informatieverplichting bestaat naast de inschrijving in het register en dient als extra waarborg om ervoor te zorgen dat de schuldeiser op de hoogte is van de aangescherpte uiterste termijn. Die extra verplichting is gerechtvaardigd, vanwege de hiervoor omschreven rechtsgevolgen bij overschrijding van de termijn. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat de herziene EU Insolventieverordening (met name artikel 54, leden 1 en 2) ook in een dergelijke informatieverplichting voorziet – de thans voorgestelde informatieverplichting zal in het kader van de uitvoeringswetgeving van de genoemde Verordening nog worden aangepast.

Als gevolg van de verplaatsing van artikel 108 lid 1, onderdeel 1, naar artikel 109, eerste lid, alsmede de invoering van de verscherpte uiterste termijn in artikel 127, zijn

---

⁸⁸ Zie artikel 127 Fw.

⁸⁹ Zie HR 1 maart 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ2765.

de nodige technische aanpassingen aangebracht in de artikelen 212p en 213i (zie onderdelen AK en AL).

Onderdeel R (artikel 110)

Artikel 110 geeft een regeling voor de wijze waarop vorderingen ter verificatie worden ingediend, namelijk door indiening van die vordering door de schuldeiser, met eventuele bewijsstukken, bij de curator. De in dit onderdeel voorgestelde wijziging geeft de curator de bevoegdheid om ook zelf vorderingen van schuldeisers op de lijst te plaatsen. Deze mogelijkheid bestaat niet onder het huidige recht. De Hoge Raad overwoog in zijn beschikking van 28 november 2014, onder verwijzing naar de parlementaire geschiedenis: *"de in art. 110 Fw vereiste vermelding van de aard en het bedrag der vordering, overlegging van bewijsstukken of afschriften daarvan, en opgave of op voorrecht, pand, hypotheek of retentierecht aanspraak wordt gemaakt, kunnen uit hun aard slechts door de desbetreffende schuldeiser(s) zelf worden gedaan"*⁹⁰.

De behoefte in de praktijk voor de curator om zelf een vordering van een schuldeiser op de lijst te plaatsen, bestaat met name bij grotere faillissementen, waarbij er veel schuldeisers zijn en de boekhouding op orde is. Uit de administratie blijkt in zulke gevallen het bestaan, alsmede de omvang van de vordering. Het is dan efficiënt om de curator toe te staan de vorderingen zelf op de lijst van (voorlopig erkende of betwiste) schuldvorderingen te plaatsen.

Gelet op de betrokken belangen van (andere) schuldeisers en de failliet, zal de curator zorgvuldig te werk moeten gaan bij het op de lijst plaatsen van de vorderingen en zoveel mogelijk op basis van bewijsstukken de lijst van vorderingen moeten opstellen. Een vordering die ten onrechte op een lijst van voorlopig erkende schulden is geplaatst kan tijdens de verificatievergadering worden betwist door de andere schuldeisers en ook de gefailleerde.⁹¹ Ook impliceert de uitoefening van de bevoegdheid dat de schuldeiser instemt met het plaatsen van zijn schuld op de lijst van verifiëren vorderingen, althans, dat de schuldeiser zich hier niet tegen verzet. Heeft de curator signalen ontvangen dat een bepaalde schuldeiser zich niet voor verificatie wil aanmelden, dan past het bij een zorgvuldige uitoefening van zijn taak om, overeenkomstig de wens van de schuldeiser, geen gebruik maken van de in artikel 110 neergelegde bevoegdheid.

Overigens gaat het hier om een discretionaire bevoegdheid van de curator die geenszins door schuldeisers kan worden afgedwongen. Na de wijziging blijft het uitgangspunt dat een schuldeiser zelf tot actie zal moeten overgaan. Hij mag niet blijven stilzitten en er op rekenen dat de curator voor hem de vordering indient.

---

⁹⁰ HR 28 november 2014, NJ 2015, 123 m. nt. P. van Schilfgaarde en JOR 2015, 58 m. nt. N.E.D. Faber en N.S.G.J. Vermunt.

⁹¹ Zie artikel 119 respectievelijk 126 Fw.

De nieuwe bevoegdheid van de curator om zelf vorderingen op de lijst te plaatsen, is gebonden aan een tweetal beperkingen, die voortvloeien uit artikel 119 en 127 Fw. Ten eerste geldt de dwingende termijn voor het indienen van vorderingen ook voor de curator. Na ommekomst van deze termijn staat het de curator niet meer vrij om zelf op grond van artikel 110 vorderingen ter verificatie op de lijst te plaatsen.

Onderdeel S (artikel 116)

Artikel 116 geeft regels over de verificatievergadering en verplicht onder meer de gefailleerde om de verificatievergadering in persoon bij te wonen.

De nieuwe zinsnede in artikel 116 verduidelijkt dat er geen beletsel is om de verificatievergadering ook schriftelijk of met gebruikmaking van een elektronisch communicatiemiddel te laten plaatsvinden en laat de verplichting van de failliet om bij elke verificatievergadering te verschijnen, vervallen. De woorden 'woont in persoon bij' duiden in het normale spraakgebruik op het 'fysiek' verschijnen van de failliet in de vergadering. Dit is voor gevallen waar men digitaal wil vergaderen een obstakel. Het ligt voor de hand dat de failliet in beginsel via dezelfde technische middelen deelneemt aan de vergadering als de andere deelnemers. De rechter-commissaris krijgt – in aansluiting op zijn rol van voorzitter van de vergadering – op grond van de gewijzigde bepaling een (bindende) aanwijzingsbevoegdheid om de failliet te verplichten om toch aanwezig te zijn, en op welke wijze. De rechter-commissaris kan bijvoorbeeld bepalen dat de failliet de verificatievergadering die door middel van videoconferentie wordt gehouden, bijwoont vanaf het kantoor van de curator.

De zinsnede 'op een door de rechter-commissaris te bepalen wijze' impliceert ook dat de rechter-commissaris opdracht kan geven aan de gefailleerde om niet dan wel slechts aan een deel van de vergadering deel te nemen – met uitsluiting van een ander gedeelte. Zo'n handelswijze is denkbaar wanneer bijvoorbeeld wordt gesproken over de mogelijkheden om de failliet persoonlijk aansprakelijk te stellen. Zo'n beperking mag uiteraard geen afbreuk doen aan de wettelijke rechten van de gefailleerde, zoals het recht om de vorderingen gemotiveerd te betwisten.⁹² Voor de volledigheid wordt nog opgemerkt dat een opdracht van de rechter-commissaris aan een failliet om aan de vergadering deel te nemen ook voor de bestuurders van een rechtspersoon geldt.⁹³

Onderdeel T (artikel 119)

Artikel 119 geeft aan op welke wijze de schuldvorderingen tijdens de verificatievergadering worden behandeld. Daarbij gaat de bepaling thans ervanuit dat er één vergadering plaatsvindt, waarbij de deelnemers fysiek aanwezig zijn, bijvoorbeeld in

---

⁹² Zie artikel 126 Fw.

⁹³ Artikel 117 Fw.

een zaal van een congrescentrum. Bovendien betekent de wettelijke beperking van één vergadering dat in complexe of omvangrijke faillissementen bijvoorbeeld niet per klasse schuldeiser vergaderd kan worden. Dit kan in de weg staan aan een efficiënte afdoening van het faillissement. Daarom is aanpassing van de bepaling noodzakelijk.

Het geactualiseerde artikel 119 voorziet ten eerste niet langer in de verplichting van de rechter-commissaris om de lijsten van voorlopig erkende en betwiste vorderingen voor te lezen. In plaats hiervan worden de schuldeisers 'behoorlijk geïnformeerd'. Wat 'behoorlijk' is hangt af van wat vóór de vergadering is gepubliceerd en op welke wijze de vergadering wordt gehouden. Indien publicatie al eerder heeft plaatsgevonden, zoals publicatie op internet of publicatie via een digitaal systeem waartoe eenieder of althans de verschenen schuldeisers toegang hebben, kan de rechter-commissaris volstaan met het verwijzen naar die informatie. Een meer klassieke manier van publiceren, zoals per post verzenden van stukken, volstaat uiteraard ook. De informatie zou in dat geval kunnen volstaan met het op de hoogte brengen van de schuldeisers met de laatste wijzigingen in de lijsten. Deze wijziging wordt voorgesteld in de eerste zin van artikel 119, eerste lid. De tweede zin van het eerste lid bevat de rechten van schuldeisers om de curator om informatie te verzoeken en geeft aan hen de bevoegdheid om vorderingen te betwisten. Deze rechten blijven – ook wanneer vergaderingen schriftelijk of met gebruikmaking van een elektronisch communicatiemiddel plaatsvinden – onverkort gelden.

De tweede wijziging betreft de afschaffing van de restrictie dat de wet voorziet in slechts één verificatievergadering, met een eventuele 'voortzetting' op een latere datum (binnen 8 dagen na aanvang van de 'eerste' vergadering). Dit is onnodig beperkend. In de praktijk is al eens aanvaard dat een extra verificatievergadering werd gehouden, al werd de nieuwe vergadering formeel gezien als een voortzetting van de oorspronkelijke vergadering.⁹⁴

De mogelijkheid tot het houden van meerdere ("nadere") verificatievergaderingen kan met name van pas komen bij complexe faillissementen, waarbij het de belangen van de gezamenlijke schuldeisers ten goede komt om per klasse of type schuldeiser een vergadering te houden. De uiteindelijke beslissing om te bepalen of er een nadere vergadering wordt gehouden, komt toe aan de rechter-commissaris. Dit sluit aan bij het bestaande systeem van de wet en de praktijk, waarbij de rechter-commissaris de datum, de plaats en het tijdstip van de verificatievergadering vaststelt. Het ligt in de rede dat de gezamenlijke belangen van de schuldeisers worden betrokken bij de afweging of een nadere vergadering wordt gehouden. Een nadere vergadering zal immers doorgaans enige tijd vergen – en kan de afwikkeling vertragen. Per geval zal moeten worden gezien

---

⁹⁴ HR 28 november 2014, NJ 2015, 123 m. nt. P. van Schilfgaarde en JOR 2015, 58 m. nt. N.E.D. Faber en N.S.G.J. Vermunt.

of deze extra tijd en inspanning kan bijdragen aan de snelle en efficiënte afwikkeling van het faillissement – en daarmee in het belang is van de gezamenlijke schuldeisers.

Evenals bij de voortgezette vergadering, zal het bij een nadere verificatievergadering niet nodig zijn om de schuldeisers opnieuw op te roepen, mits de relevante informatie (wijze waarop, tijdstip en plaats) tijdens de vergadering is bekendgemaakt. De gedachte hierachter is dat schuldeisers die geen interesse hebben in de eerste verificatievergadering, dit ook niet zullen hebben in een eventuele opvolgende vergadering. De wet verzet zich er uiteraard niet tegen als alsnog publicatie en oproeping plaatsvindt. De mogelijkheid tot het houden van een nadere vergadering houdt in dat de staat van insolventie niet automatisch intreedt, mits een nadere vergadering reeds is bepaald. Hiertoe wordt artikel 173 Fw aangepast. Ook houdt de verruiming in dat een eventueel faillissementsakkoord ook bij een tweede of derde vergadering kan worden aangeboden. De beperking dat slechts eenmaal een akkoord kan worden aangeboden blijft bestaan.⁹⁵

In artikel 173 (onderdeel AC) is als gevolg van de voorgestelde wijziging een technische wijziging aangebracht.

Onderdeel U (artikel 127)

Artikel 127 bepaalt thans dat de rechter-commissaris een termijn vaststelt waarbinnen schuldeisers hun vordering bij de curator moeten indienen. De huidige wet biedt echter nog ruimte om ook na afloop van de termijn nog vorderingen in te dienen.

Zoals aangegeven in het algemene gedeelte van deze toelichting, is het in het belang van een doelmatige afwikkeling van het faillissement om te voorzien in een – in beginsel fatale – termijn voor het indienen van vorderingen en het beperken van de mogelijkheid om daarna nog een vordering ter verificatie in te dienen. Het komt de rechtszekerheid bovendien ten goede om in de wet de duur van de termijn vast te leggen. Daarbij blijft ruimte voor maatwerk, doordat de rechter-commissaris de mogelijkheid krijgt om de termijn in te korten of te verlengen.

Door invoering van deze nieuwe termijn met als sanctie het vervallen van de afdwingbaarheid van de vordering, moet een passende prikkel ontstaan voor schuldeisers om hun vordering tijdig voor verificatie in te dienen. Wordt een vordering niet of pas na de deadline ingediend, dan wordt de vordering niet meer meegenomen voor verificatie. Voor een nadere toelichting op de rechtsgevolgen na faillissement wordt verwezen naar de toelichting bij het nieuwe artikel 161a.

In artikelen 173a (onderdeel AD), artikel 173c (onderdeel AE), artikel 191 (onderdeel AJ) zijn als gevolg van de introductie van de verscherpte termijn technische wijzigingen aangebracht.

---

⁹⁵ Artikel 158 Fw.

Lid 1

Lid 1 betreft de nieuwe termijn waarbinnen vorderingen moeten worden ingediend. Uitgangspunt is dat een vordering binnen dertien maanden na het onherroepelijk worden van een faillissementsvonnis wordt ingediend. Deze termijn is relatief lang, om ondernemingen, overheidsinstanties (bijvoorbeeld het UWV) en natuurlijke personen voldoende tijd te geven om een vordering in te dienen. Bij het bepalen van de duur is als uitgangspunt een boekjaar plus één maand genomen. Naar de aard is deze bepaling slechts van toepassing op vorderingen die ter verificatie worden ingediend. Dit betekent dat boedelvorderingen en andere niet-verifieerbare vorderingen buiten het bereik van de bepaling vallen. De uiterste termijn is van dwingende aard – en het staat de curator niet vrij om na ommekomst van de termijn alsnog de vordering voor verificatie in aanmerking te nemen. Daarvoor zijn in de leden 2 tot en met 4 voorzieningen getroffen. De aangescherpte termijn laat uiteraard onverlet de bij wet toegekende bevoegdheid, c.q. verplichting tot dadelijke voldoening als bedoeld in artikel 19, derde lid van de Invorderingswet 1990.

Lid 2

De wettelijke termijn kan worden ingeperkt of verlengd door de rechter-commissaris voor meer mogelijkheden tot maatwerk. Verlenging is denkbaar wanneer bijvoorbeeld de schuldeisers vooral in het buitenland zijn gevestigd of dat de omstandigheden van het geval met zich brengen dat schuldeisers hoogstwaarschijnlijk een langere tijd nodig hebben. Het omgekeerde kan ook het geval zijn: wanneer zeer waarschijnlijk is dat alle schuldeisers hun vorderingen per ommegaande kunnen indienen, kan een relatief beperkte termijn passend zijn. Uit het buitenland zijn voorbeelden bekend van termijnen die tussen de 10 dagen en 3 maanden belopen. Uit artikel 55, zesde lid, van de Insolventieverordening volgt dat een minimale termijn geldt van 30 dagen, in geval er sprake is van buitenlandse schuldeisers die een vordering willen indienen.⁹⁶

Meer in het algemeen geldt dat, gelet op de rechtsgevolgen van het overschrijden van de termijn, een verkorting van de termijn – meer dan een verlenging – een zorgvuldige belangenafweging vergt. Daarbij zal rekening moeten worden gehouden met de belangen van de gezamenlijke schuldeisers. Aangezien het goed voorstelbaar is dat sommige schuldeisers nog niet bekend zijn en zich pas met hun vordering melden na publicatie van de faillietverklaring, moet bij inperking ook rekening worden gehouden met het belang van nog onbekende schuldeisers. In de praktijk zal de rechter-commissaris afgaan op het eerste onderzoek van de curator op dit punt. Blijkt

---

⁹⁶ Zie Verordening (EU) 2015/848 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 betreffende insolventieprocedures (herschikking), PbEU L 141/19.

bijvoorbeeld van een onduidelijke administratie, dan ligt verkorting van de termijn niet in de rede. Zowel de belangen van bekende als onbekende schuldeisers komen tot uitdrukking in de termen 'na afweging van de gerechtvaardigde belangen van schuldeisers'. Het woord 'gezamenlijk' geeft aan dat de belangen van één schuldeiser ondergeschikt kunnen zijn aan die van het collectief van schuldeisers. Tegelijk mag een individuele schuldeiser geen onevenredig nadeel ondervinden van de beperking van een termijn. Zo zal het UWV bijvoorbeeld tijd nodig hebben om de diverse vorderingen die het overneemt van derden en die ter verificatie moeten worden ingediend, zoals pensioenvorderingen, na te gaan en de benodigde informatie van die derden te verkrijgen. In zo'n geval, waarbij het indienen van de vordering afhankelijk is van factoren die liggen buiten de sfeer van de schuldeiser, vergt de in acht te nemen zorgvuldigheid jegens individuele schuldeisers dat met hun gerechtvaardigd belang rekening wordt gehouden.

Lid 3

Lid 3 bevat een zogenaamde 'hardheidsclausule' voor gevallen waarin een schuldeiser redelijkerwijs niet in staat was de vordering binnen de genoemde termijn in te dienen. Aan dit criterium zal niet snel zijn voldaan, aangezien het faillissement wordt gepubliceerd en in het centraal insolventieregister wordt ingeschreven. Daarnaast voorziet de wet in voldoende bekendheid met de termijn. In de eerste plaats is de curator gehouden de schuldeisers van de fatale termijn op de hoogte te stellen (artikel 109). Ten tweede zal het centrale insolventieregister ingevolge lid 5 informatie bevatten over de fatale termijn. Niettemin kan het onder uitzonderlijke omstandigheden voorkomen dat bepaalde vorderingen niet binnen de gestelde termijn kunnen worden ingediend. De wet stelt als criterium dat "*de schuldeiser redelijkerwijs niet in staat was de vordering binnen de genoemde termijn voor verificatie in te dienen*". Verschillende criteria kunnen een rol spelen. In de eerste plaats is de lengte van de termijn relevant. De 'standaardtermijn' van 13 maanden is normaliter voldoende voor iedere schuldeiser om zijn vordering aan te melden voor verificatie. Is evenwel tot verkorting van de termijn tot bijvoorbeeld 3 maanden overgegaan, dan ligt het in de rede om sneller een uitzondering aan te nemen. Andersom geldt dat uiteraard ook. Voor de hand ligt ook dat de mate van overschrijding van de termijn een relevante factor is. Voorts kan de aard van de vordering met zich brengen dat verificatie voor de termijn niet mogelijk was. Men kan hierbij denken aan vorderingen op grond van onrechtmatige daad, waarbij de schade zich pas na enige tijd (na ommekomst van de termijn) openbaart. Ook de hoedanigheid en professionaliteit van de partij zal relevant zijn: van een consument kan redelijkerwijs een minder actieve opstelling worden verwacht dan van een internationale handelsonderneming. Een gebrek in de informatievoorziening kan aanleiding zijn om de

hardheidsclausule toe te passen. Voor Nederlandse schuldeisers kan in beginsel worden verwacht dat deze zich op de hoogte stellen van de voor een faillissement geldende regels en zo nodig zelf actief de curator benaderen. Dit betekent dat een verzuim in de naleving van de wettelijk voorgeschreven publicatie of inschrijving zoals neergelegd in artikel 109 en 127 lid 5 Fw op zichzelf niet zal leiden tot toepassing van de hardheidsclausule, zolang de faillietverklaring zelf maar bekend is gemaakt.⁹⁷ In deze richting wijst ook artikel 55 lid 6 van de nieuwe Insolventieverordening ten aanzien van buitenlandse schuldeisers. Niettemin kan met bijkomende omstandigheden, zoals wanneer er door de curator verkeerde informatie is verstrekt over het aflopen van de termijn, het voorstelbaar zijn dat een succesvol beroep op lid 3 wordt gedaan. De uiteindelijke beoordeling geschiedt op grond van alle omstandigheden van het geval, door de rechter-commissaris. Beoordeelt de rechter-commissaris de termijnoverschrijding als verschoonbaar, dan zal vervolgens worden beoordeeld of de vordering op inhoudelijke gronden voor verificatie in aanmerking komt.⁹⁸

Vanwege het nieuwe systeem met de hardheidsclausule, bestaat aan een uitzonderingspositie voor bepaalde buitenlandse schuldeisers, zoals neergelegd in het huidige artikel 127 lid 3 Fw, geen behoefte meer.

Lid 4

De rechter-commissaris is ingevolge het vierde lid bevoegd om te beslissen op vorderingen die na ommekomst van de fatale termijn voor verificatie worden ingediend bij de curator. In de praktijk zal de curator de verificatie weigeren, waarna de schuldeiser een verzoek kan indienen bij de rechter-commissaris.

De rechter-commissaris beslist in eerste instantie op grond van de in het derde lid neergelede maatstaf of de vordering toch wordt geverifieerd. Ten tweede beslist de rechter-commissaris over de wijze waarop de verificatie wordt afgehandeld, indien overigens aan de inhoudelijke gronden voor verificatie is voldaan.⁹⁹ Deze regel is noodzakelijk omdat afhankelijk van de stand van zaken van het faillissement een aparte behandeling van de – alsnog – geverifieerde vordering nodig kan zijn. Is bijvoorbeeld in het faillissement nog geen verificatievergadering gehouden, dan kan de vordering op die vergadering worden behandeld – en zo nodig worden betwist. Wanneer de verificatievergadering al is geweest, maar nog geen uitdelingslijsten zijn gepubliceerd, dan zou de rechter-commissaris kunnen besluiten tot het houden van een extra verificatievergadering, zo nodig op schriftelijke wijze. Zijn de uitdelingslijsten reeds gepubliceerd of heeft uitkering plaatsgevonden, dan kan de rechter-commissaris onder meer bepalen dat de verlaat toegelaten schuldeiser bij eventuele nagekomen baten als

---

⁹⁷ HR 1 maart 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ2765.

⁹⁸ Zie artikel 110 Fw.

⁹⁹ Zie artikel 110 Fw.

eerste voor uitkering in aanmerking komt. De wettelijke mogelijkheden om vorderingen alsnog verlaat in te dienen in artikelen 173a lid 5, 178, 184, 186 en 191 zullen worden geschrapt. Dit komt de snelheid en de efficiëntie van de procedure ten goede.

Lid 5

Deze bepaling sterkt tot een eenduidige informatievoorziening richting de schuldeisers. Daartoe wordt een verplichting geïntroduceerd tot inschrijving van de datum waarop de vorderingen moeten worden ingediend in het centrale insolventieregister. Door inschrijving van deze informatie in het register, kan de schuldeiser op eenvoudige wijze op één plaats – in het insolventieregister – de belangrijkste informatie vinden. Dat is ook mede de gedachte achter artikel 24 lid 2, onderdeel h, van de nieuwe (herziende) EU Insolventieverordening.

Onderdelen V-Z, AC-AJ, AK en AL (artikelen 137a, 137d, 137g, 140, 161,173,173a, 173c en 191, 212p en 213i)

Deze onderdelen bevatten technische wijzigingen, als gevolg van inhoudelijke wijzigingen in artikel 14 (betreft onderdelen V, W, X, Z en AF, respectievelijk artikelen 137a, 137d, 137g, 161 en 183), artikel 80a (betreft onderdelen X, Y, AE en AG, respectievelijk artikelen 137g, 140, 161, 173c en 178), artikel 84 (betreft onderdelen R, V, AD en AE, respectievelijk artikelen 110,137a, 173a en 173c), artikel 119 (betreft onderdeel AC, artikel 173), en artikel 127 (betreft onderdelen AD, AE en AJ, respectievelijk artikelen 173a, 173c en 191), waarvoor wordt verwezen naar de toelichtingen bij de genoemde artikelen.

Onderdeel AA (artikel 161a)

Het voorgestelde nieuwe artikel 161a Fw hangt samen met de invoering van de nieuwe aangescherpte uiterste datum voor het indienen van vorderingen. Om deze uiterste termijn te versterken, is voorzien in een passende sanctie, namelijk het onthouden van de afdwingbaarheid van de vordering indien deze in het geheel niet of te laat is ingediend en het faillissement in een akkoord is geëindigd. De reden voor de invoering van dit rechtsgevolg na afloop van het faillissement is tweeledig.

In de eerste plaats vormt de sanctie een passende prikkel voor de naleving van de nieuwe aangescherpte uiterste termijn. Het is de verwachting dat schuldeisers sneller hun vordering zullen indienen als zij weten dat het risico bestaat dat de vordering niet meer afdwingbaar is.

Ten tweede zorgt het onthouden van de afdwingbaarheid van de vordering ervoor dat de andere schuldeisers geen nadelige gevolgen ondervinden van het niet verifiëren van de vordering. Het faillissement kan eindigen in een akkoord, worden opgeheven bij

gebrek aan baten, vereenvoudigd worden afgedaan of eindigen nadat alle schuldeisers volledig dan wel gedeeltelijk zijn voldaan.¹⁰⁰ Voornoemde wijziging draagt bij aan de slagingskans van een tijdens faillissement gesloten akkoord tussen failliet en schuldeisers, aangezien zo'n akkoord in gevaar zou komen als een nieuwe schuldeiser zich zou melden na het sluiten van het akkoord.¹⁰¹ Dit gevaar doet zich niet voor bij de andere manieren waarop een faillissement kan worden afgewikkeld, zoals bij vereenvoudigde afwikkeling of bij opheffing van het faillissement bij gebrek aan baten. Daarom geldt het rechtsgevolg enkel wanneer het faillissement in een akkoord eindigt. Indien het faillissement wordt opgeheven zonder akkoord – en er schulden open blijven staan – herkrijgen de schuldeisers van wie de vorderingen waren geverifieerd na de opheffing van het faillissement het recht op executie.¹⁰² Die regel wordt niet gewijzigd.

Voorts herleeft de afdwingbaarheid van de vorderingen indien het akkoord wordt ontbonden. In zo'n geval wordt het faillissement heropend en kunnen deze vorderingen alsnog worden ingediend ter verificatie. Hiertoe wordt een technische wijziging voorgesteld in artikel 168 Fw.

Op grond van artikel 6:3 BW geldt de vordering waarvan de afdwingbaarheid volgens artikel 161a Fw wordt onthouden, voortaan als natuurlijke verbintenis. Dit betekent dat een eventuele voldoening van de natuurlijke verbintenis niet geldt als schenking. Hieraan kan behoefte bestaan als de gewezen failliet het toch wenselijk vindt om deze niet-afdwingbare vorderingen te voldoen. Men kan hierbij denken aan het geval dat een belangrijke handelspartner van de betrokken onderneming een niet-afdwingbare vordering heeft – en het voldoen van (een deel van) deze vordering kan helpen om de toekomstige handelsrelatie te herstellen. Uit de woorden "verifieerbare vorderingen" volgt dat de reikwijdte van het artikel is beperkt tot vorderingen die ter verificatie bij de curator moeten worden ingediend. Dit betekent concreet dat andersoortige vorderingen, bijvoorbeeld boedelvorderingen, niet onder het artikel vallen. Dit is in overeenstemming met de bepaling van artikel 127 Fw – voor een verdere toelichting op wat een verifieerbare vordering verder inhoudt, wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 127 Fw lid 1.

Onderdeel AB (artikel 168)

Artikel 168 bevat een technische wijziging en voorziet in herleving van de afdwingbaarheid van de vorderingen indien het akkoord waarmee het faillissement eindigt uiteindelijk wordt ontbonden. Deze mogelijkheid van ontbinding van het akkoord

---

¹⁰⁰ Zie artikelen 16 Fw, 137f jo 193, 161 en 193 Fw en het algemene gedeelte van de toelichting waarin de procedure op hoofdlijnen wordt beschreven.

¹⁰¹ Zie ook J. Hummelen, "De introductie van een bar date in het faillissementsrecht", TvI 2013, 5.

¹⁰² Zie artikel 195 Fw.

bestaat voor de schuldeisers indien de schuldenaar zijn verplichtingen uit het faillissementsakkoord niet nakomt. In zo'n geval wordt het faillissement heropend, wordt een curator en een rechter-commissaris benoemd en vindt de vereffening plaats. Artikel 168 Fw bepaalt dat vorderingen, voor zover deze nog niet zijn geverifieerd, alsnog kunnen worden ingediend ter verificatie. Het kan hier gaan om schulden die na het eindigen van het eerste faillissement zijn ontstaan, maar ook om 'oude' schulden. Het is passend om deze gevallen zoveel mogelijk gelijk te behandelen – en iedere schuldeiser die nog niet zijn vorderingen ter verificatie heeft ingediend, dus zowel 'oude' als 'nieuwe' schuldeisers, de gelegenheid te bieden om die vordering in te dienen. Daarbij staat het de rechter-commissaris uiteraard vrij om met het oog op een snelle afwikkeling gebruik te maken van zijn bevoegdheid om de termijn waarbinnen vorderingen kunnen worden ingediend te bekorten.

Onderdeel AF (artikel 176)

Artikel 176 bepaalt onder welke voorwaarden een curator tot verkoop van goederen kan overgaan in de vereffeningfase.

Voor relatief kleine bedragen wordt het eenvoudiger gemaakt om tot onderhandse verkoop over te gaan. De curator kan bijvoorbeeld de boedel via het internet verkopen via zijn eigen website of via een online marktplaats. Gelet op het belang van de gezamenlijke schuldeisers om een zo hoog mogelijke opbrengst te genereren, ligt het voor de hand dat voor een website wordt gekozen die een zo hoog mogelijk bereik onder de doelgroep heeft. Bestaat de doelgroep bijvoorbeeld uit consumenten, dan ligt de online marktplaats voor de hand. Ook in de literatuur is gewezen op de voordelen van zo'n verkoopwijze, die thans veelal plaatsvindt op basis van onderhandse verkoop na toestemming van de rechter-commissaris.¹⁰³ Om de praktijk beter te faciliteren, zal voor verkoop van goederen uit de boedel met een relatief beperkte waarde het niet meer nodig zijn om toestemming van de rechter-commissaris te vragen. Dat scheelt de curator een aanvraag en de rechter-commissaris een beoordeling en verlicht aldus voor beide partijen de lasten. Hiertoe wordt voorgesteld een nieuwe zin aan artikel 176, eerste lid, toe te voegen dat bij de onderhandse verkoop van goederen met een gezamenlijke waarde van beneden de € 5000,-- geen toestemming van de rechter-commissaris nodig is.

Bij het bepalen van het drempelbedrag is gekozen voor € 5.000, omdat dat een relatief beperkt bedrag is. Overwogen is om aan te sluiten bij de competentiegrens van kantonrechter van – thans - € 25.000. Dit lijkt echter een te grote stap. Een aanzienlijk deel van de verkoop van (delen van) de faillissementsboedels zou dan namelijk zonder

---

¹⁰³ Zie J. Hummelen, "An assessment of Dutch bankruptcy asset sales", *International Insolvency Law Review*, 2014(3), p. 294-295.

voorafgaand toezicht plaatsvinden. Bij het drempelbedrag gaat het om het bedrag dat wordt bepaald door schattingen van de curator – of ingeschakelde experts op grond van de verplichte boedelbeschrijving (zie artikel 94 Fw). Daarbij ziet het bedrag op het totaal van de te verkopen goederen. Wil de curator bijvoorbeeld zes wasmachines verkopen met een geschatte waarde van €800 per stuk, dan is, gelet op het totaal van € 4800, geen toestemming nodig. Besluit de curator tot de verkoop van een zevende wasmachine van diezelfde waarde, dan zal toestemming van de rechter-commissaris nodig zijn, op basis van artikel 176 lid 1 Fw.

De rechter-commissaris is bevoegd om desgevraagd, op basis van het bestaande artikel 176 lid 1 Fw toestemming te geven om voor een hoger bedrag onderhands te verkopen, wanneer dit in het belang is van de gezamenlijke schuldeisers. Deze bevoegdheid blijft ongewijzigd.

Onderdeel AI (artikel 186)

Op grond van artikel 184 juncto 186 Fw kan iedere schuldeiser in verzet komen tegen de uitdelingslijst. Daarbij kunnen ook niet-geverifieerde schuldeisers en de schuldeisers van wie een te laag bedrag is geverifieerd in verzet komen.¹⁰⁴ In de praktijk wordt dikwijls verzet aangetekend tegen een uitdelingslijst door niet-geverifieerde schuldeisers. Zij hopen daarmee te bereiken dat hun vordering toch nog wordt meegenomen in het faillissement.¹⁰⁵ Zelfs wanneer de schuldeiser verwijtbaar te laat is met de indiening van zijn vordering ter verificatie, staat voor hem het verzet op grond van artikel 186 Fw open.¹⁰⁶ Gedurende het verzet kan geen uitkering plaatsvinden. Deze mogelijkheid leidt tot vertraging van de faillissementsprocedure.

Om te voorkomen dat een schuldeiser die te laat is met het indienen van zijn vordering de verdere afwikkeling van het faillissement kan frustreren, verliest deze het recht van verzet na ommekomst van de termijn waarbinnen hij zijn vordering behoort in te dienen. Datzelfde zal gelden voor schuldeisers van wie de vordering op basis van hun eigen opgave tot een te laag bedrag is geverifieerd. Deze schuldeisers zullen voor het verstrijken van de uiterste termijn van artikel 127 ervoor moeten zorgen dat het juiste bedrag bij de curator is ingediend.

AM-AR (artikelen 315, 328, 328b (nieuw) en 328c (nieuw), 348 349 en 349aa)

Deze onderdelen bevatten technische aanpassingen in de schuldsaneringsregeling in verband met de invoering van de uiterste termijn waarbinnen in faillissement

---

¹⁰⁴ HR 17 maart 1930, W 12 105 (m.nt. Mff.), NJ 1930, 468 (m.nt. E.M.M.).

¹⁰⁵ Zie Groene Serie Privaatrecht (Faillissementswet), commentaar bij artikel 186 Fw, aant. 1 (R.J. van Galen).

¹⁰⁶ Zie Groene Serie Privaatrecht (Faillissementswet), commentaar bij artikel 186 Fw, aant. 2 (R.J. van Galen), onder verwijzing naar HR 22 februari 1937, NJ 1937, 571 (m.nt. E.M.M.).

vorderingen kunnen worden ingediend. Er bestaat geen aanleiding om in het kader van het onderhavige voorstel ook het systeem van de WSNP aan te passen.¹⁰⁷ Om het huidige systeem van de schuldsaneringsregeling te houden, waarbij vorderingen ook na de termijn nog kunnen worden ingediend, wordt een nieuw artikel 328b Fw voorgesteld, dat inhoudelijk gelijk is aan het huidige artikel 127 Fw. Artikel 328c Fw bevat de inhoud van het huidige artikel 191 Fw – en regelt de nagekomen vorderingen na verificatie. Aangezien deze bepalingen samenhangen met de verificatie, is het passend deze na artikel 328 in te voegen.

Artikel 349aa wordt voorgesteld vanwege het vervallen van artikel 186 Fw. Er bestaat vooralsnog geen noodzaak om ook bij schuldsaneringen het recht van verzet te beperken tot schuldeisers die hun vordering reeds hebben ingediend. Deze bepaling is op grond van artikel 349a, vijfde lid, van toepassing in schuldsaneringszaken. Daarbij geldt, evenals onder het huidige artikel 186, dat de kosten van het verzet voor rekening komen van de in verzuim zijnde schuldeiser. Voorts wordt ingevolge artikel 17 van de Wet griffierechten burgerlijke zaken, van de nalatige schuldeiser griffierechten geheven.

Er zijn in de hiervoor genoemde bepalingen enkele taalkundige wijzigingen aangebracht om de wettekst in overeenstemming te brengen met het moderne spraakgebruik. Er is geen inhoudelijke wijziging beoogd.

AS (artikel 365)

Deze bepaling voorziet in de mogelijkheid meerdere rechters-commissarissen te benoemen in de “stille voorbereidingsfase” die vooraf kan gaan aan een faillissement en is toegelicht bij artikel 14b. Het is niet nodig om een samenloopbepaling in te voeren, aangezien de inwerkingtredingsbepaling voorziet in de mogelijkheid tot gefaseerde inwerkingtreding. Hiermee zal rekening worden gehouden met de inwerkingtreding van de Wet continuïteit ondernemingen I waarin de “stille voorbereidingsfase” geregeld is.

Artikel II

Artikel 3a

In de brief van de Minister van Veiligheid en Justitie van 26 november 2012, waarin het wetgevingsprogramma herijking faillissementsrecht is aangekondigd, is ook aangegeven dat er een onafhankelijke adviescommissie (“Insolventieraad”) zal worden ingesteld ten behoeve van de beleids- en wetgevingsontwikkeling op het terrein van het faillissementsrecht (Kamerstukken II 2012/13, 29 911, nr. 74, p. 2). De rechtvaardiging daarvoor ligt in het feit dat het faillissementsrecht in toenemende mate complexer is geworden, mede gelet op de vele Europese en internationale ontwikkelingen, steeds vaker samenhangt met andere rechtsterreinen, zoals het vermogensrecht, en er behoefte

---

¹⁰⁷ Zie daarvoor het algemene gedeelte van de toelichting.

bestaat aan onafhankelijke advisering over eventueel noodzakelijke verdere modernisering van het faillissementsrecht. De Wet adviesstelsel Justitie, waarin onder meer ook de adviescommissies voor vennootschapsrecht, burgerlijk procesrecht en, laatstelijk, auteursrecht (Stb. 2007, 215) zijn geregeld, vormt daarvoor het meest gereede wettelijke kader.

Aangesloten is bij de bestaande structuur van vormgeving van de genoemde adviescommissies. Geregeld is daarom allereerst dat er een commissie insolventierecht is, hoe deze is samengesteld en, voorts, wat haar taak is. Bij de formulering van de betrokken artikelleden is zoveel mogelijk aangesloten bij de regeling van de overige commissies in de Wet adviesstelsel Justitie. Evenals bij andere commissies, zullen personen worden benoemd op basis van praktijkervaring en expertise. Daarbij wordt gestreefd naar een evenwichtige vertegenwoordiging van rechters, advocaten en wetenschappers.

De commissie insolventierecht valt binnen het bereik van de Kaderwet adviescolleges (Stb. 1996, 378, zoals gewijzigd).

Artikelen III en IV

Deze artikelen bevatten zuiver technische wijzigingen in de Wet griffierechten burgerlijke zaken en de Wet op het financieel toezicht, naar aanleiding van de in de Faillissementswet aangebrachte wijzigingen.

Artikelen V en VI

Dit artikel bevat het overgangsrecht. Zoals gebruikelijk zijn de bepalingen van toepassing op faillissementen die na het tijdstip van inwerkingtreding zijn uitgesproken.

De voorgestelde de bepalingen treden in op een nader te bepalen tijdstip. Daarbij wordt rekening gehouden met de vaste verander momenten. Gelet op de verscheidenheid van onderwerpen – en de benodigde infrastructuur voor elektronisch werken, is het denkbaar dat onderwerpen op verschillende tijdstippen in werking treden. Daarom is voorzien in de mogelijkheid tot gefaseerde inwerkingtreding.

Indien verschillende onderdelen op verschillende tijdstippen in werking treden, gelden op grond van het overgangsrecht de gewijzigde of nieuwe bepalingen telkens voor faillissementen die na het tijdstip van inwerkingtreding van de betreffende bepalingen zijn uitgesproken.

De Minister van Veiligheid en Justitie,